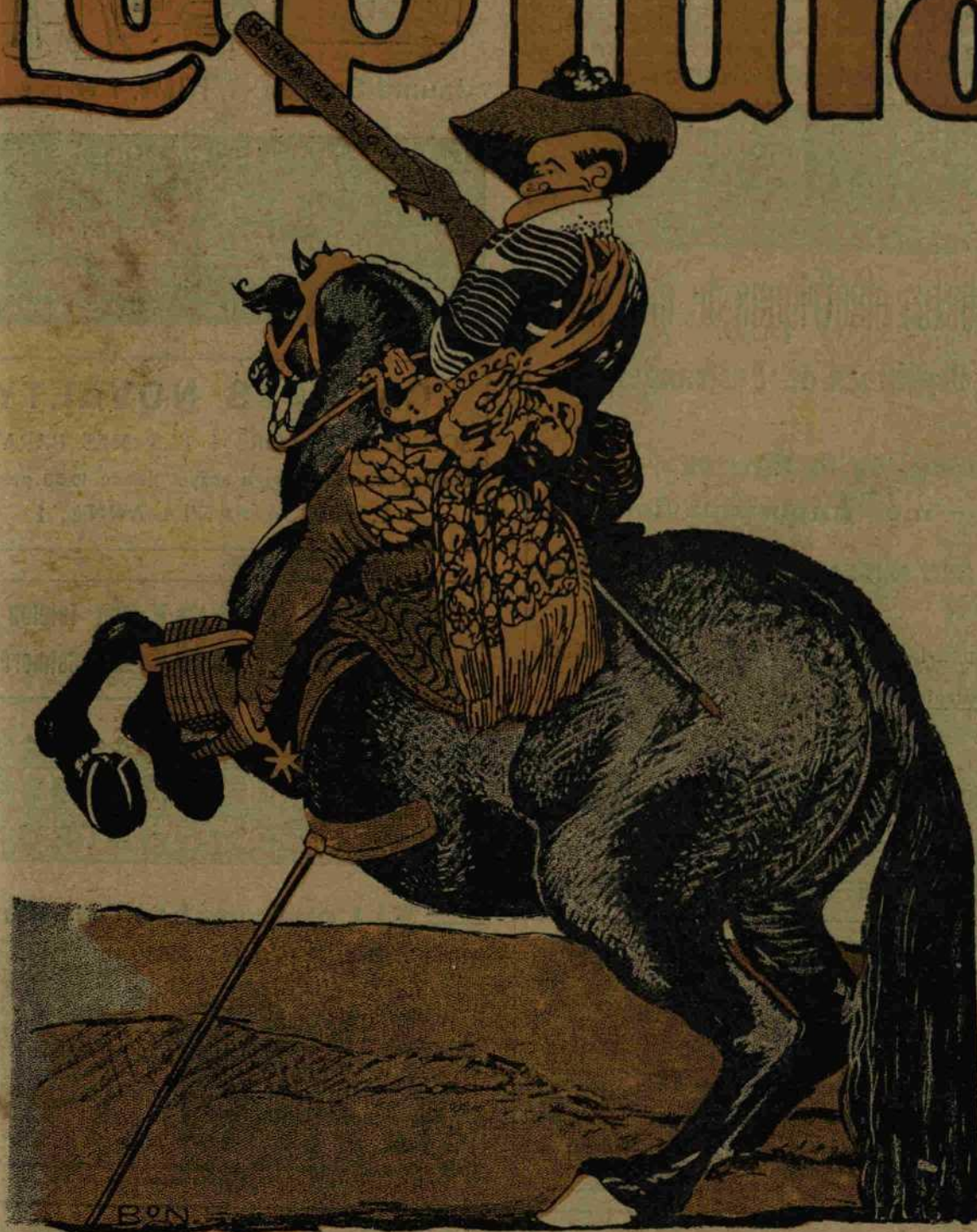

La Piuja

Retrat equestre del Comte Duc de... Linares

(Escapat del Museu del Prado)

Número extraordinari

20 cts.

REGENERADOR DE LA VIDA

L'Abat SÉBIRE ha trobat en les plantes del mar el medi infal·libre de tornar la salut, sense remeis, als tuberculosos, anèmics, convalecents, neurastènics, malalts del estómac i budells, diabètics i albuminúrics

COMUNICACIÓ A LES ACADEMIES DE MEDICINA I CIÈNCIES DE PARÍS

DEMANI'G FOLLET EXPLICATIU GRATIS AL

DIPOSIT GENERAL: Diputació, 268. - BARCELONA

DE VENDA: Farmacies, Centres d'Específics y Drogueries

Pot gran (500 grams), 5 Ptes. :: Pot petit (250 grams), 2'75 Ptes.

Elaborat en els Laboratoris Marins de Enghien-les-Bains (França)

Bombetes elèctriques de mig watt
Ilegítimes de l'estranger

Aquesta és la fàbrica
— més important del món

5.000 obrers enfeinats en la fabricació de bombetes

Demaneu-les a totes les botigues d'electricitat

Representant per Catalunya:

Josep Bolet

Concell de Cent, 265, 1.ª, 1.ª-Telèl. 3376

BARCELONA

TIRANT - BENEFACCTOR

PATENTAT

PER AL DESENROTLLLO DEL PIT DE LES
SENVORES, HOMES I NENS

Els ven la casa Srs. Eduard Schilling
S. en C. (Barcelona, Madrid, Valencia) i
el fabricant d'elàstics i lliga-cames Smart

AMADOR ALSINA

Riera St. Joan, 8. - Barcelona

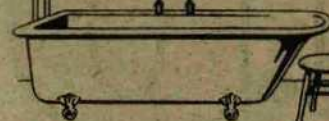
que enlaurà folleto gratis a qui el demani.

RENTAMANS

BANYERES

ESCALFADORS

WATERS - BIDETS

Jaume Sauret. - 7, PELAYO, 7 PREUS REDUITS.

ELS TIRANTS I LLIGAS MILLORS I DE MÉS
BON GUST, SON SENS DUBTE ELS DE LA TAN ACREDITADA

MARCA
Mandomeni

DEMANIS EN CAMISERIAS I SIMILARS
VENDAS AL ENGRÓS M. DOMENECH VALLES
CONCELL DE CENT 377-BARCELONA

CALÇATS NOVELTY

SON ELS MILLORS I ELS MES BARATOS

Classes superiors per a senyor des de 10'50 pessetes

1, PLAÇA SANTA ANNA, 1

BANYS SOLÉ Telèfon 7902
Salmerón, 15

El Confortable Català

Durán i Bas, 11.-Telèfon 3468

Mobles
transforma-
bles en
llits

Tallers de mobles de tota classe i decoració. Casa especial en sillons de gran confort anglès forrats en marroquiner i velluts.

Academia COTS

Fundada el 1879 - Carrer Cucurulla-Plaça Sta. Anna

DIRECCIÓ GENERAL: ARCS, 7, PRAL.

Comerç, Banca, Borsa, Francès, Anglès, Alemany, Reforma
de lletra, Títol de Tenedor de llibres

LA DIADA -- CORPUS DE SANG

(7 de Juny de 1640)

«No se contente V. M. con ser Rey de Portugal, de Aragón, de Valencia, Conde de Barcelona, sino que trabaje y piense con consejo maduro y secreto, por reducir estos reinos al estilo o leyes de Castilla, sin ninguna diferencia.»

(Paraules del Duc d'Olivares a Felip IV)

Espanya i França estaven en guerra, per pretendre la nació veïna aixamplar ses fronteres per la banda de Catalunya. Això va donar peu al Comte-Duc per a fer entrar els exèrcits castellans en nostre patria, i manar allotjar-los contra llei. Els catalans, tot i ésser tractats amb terrible despotisme, obligant-los a dur a coll el forratge de la cavalleria castellana, i demanant-los-hi el quint de tots els ingressos de la Generalitat i del Consell de Cent, que no volgueren donar, per a subvenir als gastos de la guerra, aixecaren un exèrcit de 30,000 homes, que mantingueren i equiparen, per a detindre l'esbrancida del francès i pendrer-li la ciutat de Salses, que retenia en son poder, lo qual va ocórrer al començ de l'any 1640.

Entretant, el Comte-Duc enviava a tots els indrets de Catalunya tropes i més tropes aventureres, para que fuese mayor en cada lugar la gente de guerra a la de la tierra, i manava que cap advocat defensés als paisans que es queixessin de les tropelies de la soldadesca, que un cop recobrada Salses s'extingué com una terrible malura per tot Catalunya, cometent excessos i crims que omplien d'indignació els cors dels catalans.

La Generalitat i el Consell de Cent, enviaren escrits i embaixades al Rei, demanant-li que posés remei als mals que feien arreu els soldats castellans, mes ni uns ni altres arribaren al monarca, perque sempre toparen amb l'obstacle del Comte-Duc, l'enemic implacable de nostra terra. A una d'aqueixes embaixades tingué el d'Olivares la villania de dir que les tropes reials tenien encara dret a fer més de lo que feien.

Així fou que les coses arribaren a un extrem impossible de seguir: el virrei Comte de Santa Coloma, malgrat ésser català, s'havia convertit en un vil instrument del d'Olivares, qui li havia promès grans mercès de servir-lo en tot i per tot; i els catalans se veien forçats a allotjar els soldats segons l'ordre vinguda de Madrid, en 8 de març de 1639 i que deia: *Se ha de acomodar toda la gente en casas y camas, aunque no duerman en ella sus dueños, pues es razón que todos los de la tierra duerman en una tabla, lo cual se ha de ejecutar aunque no vengan en ello*

los naturales. Ademés, en aqueix famós document, se autoritzava al virrei per a pendrer l'administració de l'hisenda al Consell de Cent i a la Generalitat, al objecte de sostindre al exèrcit castellà, i no atendre per res a les reclamacions dels representants de Catalunya que batejava de *menudencias provinciales*. També se li donava facultats per a empresonar als diputats i consellers, si ho creia necessari per a el millor compliment de les ordres enviades.

Barcelona bullia d'indignació que creixia cada dia més

ALS CLAUSTRES DE LA SEU

— I per què balla tant bé aquest ou?
— Perque és buit de dintre.

al rebre-s noves de les infamies que aquella soldadesca forastera cometia per tot arreu, cremant les garberes, donant el pa als cavalls, deixant anar les aixetes del vi, saquejant les cases, forçant a les doncelles i a les matrones i matant a tort i a dret. A Palau Tordera havien sigut morts el cavaller Antón de Fluvià, sa muller, sa filla i sos servents per haver fet resistència a les exigències de la tropa; La Roca era saquejada i cremada per la cavalleria d'en Quinones; a La Garriga foren robats els ornaments i vasos sagrats; a Cardedeu el clero fou perseguit per aquells foragits mercenaris; a Riu d'Arenes va ésser arborada l'esglesia no respectant-se ni el Santíssim Sagrament...

A Santa Coloma de Farnés, a Amer i altres poblacions, l'indignació havia ocasionat revoltes, i a Barcelona se temia esclatessin d'un moment a l'altre.

La Diputació, fent un darrer esforç, envià al virrei el diputat Francesc de Margarit, responent-li de la fidelitat de Catalunya si reprimia els excessos d'aquelles feres, que obraven pitjor qu'en país conquerit; més el virrei per tota resposta, manà empresonar al diputat i fer causa a en Pau Clarís, que per sa dignitat de canonge i diputat del braç eclesiàstic mereixia altres respectes del representant del poder central.

Això, motivà la primera revolta barcelonina per a deslliurar als presoners: revolta qu'en Tamarit i en Pau Clarís pogueren apaivagar de moment.

Mes cada dia arribaven noves de brutalitats fetes per les tropes castellanes, i el dia 7 de juny de 1640, festivitat del Corpus, se respirava ja a Barcelona una bafarada de rebel·lió que havia d'esclatar forçosament.

Seguint vella costum, havien acudit a Barcelona 3.000 segadors per a oferir llurs serveis als hisendats; duien ademés de la falç, armes de tota mena, perquè temien ésser maltractats per les tropes del virrei. Arreu se parlava de les malifetes de les mesnades reials, de la pasivitat del virrei, de la necessitat d'eixir en defensa de les lleis i els furs de la terra. Una guspira abrandà la foguera. Toparen de paraules un segador i un criat del difunt agutzil Monredón, prop de Santa Maria del Mar, i aqueix el cosí a punyalades.

Quan a mig dematí fou conegut el fet al carrer Ample per on tenia que passar la processó, i que bullia de gent, la indignació fou general. Sonà el crit de ¡Venjança!, tocaren els segadors un corn, i el poble revoltat junt amb ells, que esgrimien la falç, se llançà cridant ¡Muiren els traidors i el mal govern, i Visca la terra! en vers el palau del virrei que era allí aprop, amb l'intent de calar-hi foc. La gentada que allí es congregà fou immensa, doncs havent arribat la nova del succés a la Rambla, on estaven reunits els segadors en nombre de prop d'un miler, aqueixos corregeren a ajudar a sos companys. Totes les boques dels carrers que donaven al palau del Comte de Santa Coloma, foren preses pels revoltosos: de les fleques properes s'en tragueren les

feixines de llenya, i aviat una gran foguera flamejà a la porta del palau del virrei. Veient l'importància de la revolta, els frares de Sant Francesc, desitjant apaivagar-la, eixiren amb un groç Sant Christ i el posaren damunt de la llenya, al temps que procuraven tranquil·litzar als segadors tallant-los-hi el pas. Mes aqueixos tragueren la imatge de la llenya i aventaren la foguera. Llavors els frares exiren amb el Santíssim Sagrament, que fou rebut amb tot respecte, més ni així pogueren desviar al poble que bullia en desitjos de venjança. Les campanes brandaven a so-metent; els presoners eren deslliurats, les cases on s'amagaven els servidors i juriconsults reials, se vein atacades, i fins dintre les esglésies eren perseguits els esbirros del virrei i sos afectes. En Grau, fou mort als Angels; en Berart, a les Minimes; a Sant Francesc i a Santa Madrona, morien els ministres i adictes del govern, sense mirament. Res podia deturar l'allau de l'indignació popular, que per tant temps havia estat resclosa. Les vespres sicilianes tenien un sagnant parió en el *Corpus de Sang* de Barcelona; la Ciutat dels Comtes donava també una terrible lliçó als tirans opressors de pobles i menyspreuadors dels furs i de les llibertats seculars.

Res semblava podria posar aturador an aquells patriotes fells; el corn sonava; els crits de ¡muiren els traidors! esfereien, i arreu se veien flamarades d'incendis, cadàvers arroegats i gent perseguida d'aprop, que demanava pietat sense obtindre-la.

El virrei, Comte de Santa Coloma, guardat en son palau per forces barcelonines, fou dut per ordre dels diputats que no pogueren contindre la revolta, a les Dreçanes, a l'objecte de que fugís en una galera de les del port; mes hi arribà massa tard: els revoltosos sitiaven ja la Dreçana i fou precis obrir un forat al mur que donava al mar, per on eixiren els bisbes de Barcelona, Urgell i Vic i altres cavallers i senyors que foren respectats pel poble: mes el de Santa Coloma no tingué la mateixa sort, i mentres se despedia d'un fill seu que fugia en un esquif per assolir un vaixell que l'esperava, fou conegut, i mort pels revoltats, que eren a cents, a la platja de les hortes de Sant Bertràn.

Després de la revolució barcelonina, Catalunya en pes s'aixecà en armes, i lluità fins al darrer extrem en defensa de sós drets i ses llibertats, que al fi li foren regoneguts i respectats pel rei, al temps que allunyava de son costat per a sempre més, aquell odiós sac de superbia i governant funest, conegut en l'història per "Don Gaspar de Guzmán y Pimentel, Conde-Duque de Olivares".

Camisería Sans

BOQUERIA, 32
Especialitat en camises a mida

CRÒNIQUES D MADRID

d'en Pol

Aquest any, tant els gegants
com els nanos i cap-grossos,
ja se'ls poden ben mirar,
son de carn i ossos.

Ha acabat la discussió de l'esmena nacionalista al Missatge de la Corona; ha acabat amb un còs a còs entre en Cambó i el Comte de Romanones, en el que'l nostre *leader*, enèrgic, vigorós, fort en la raó i en la expressió, ha vingut a dir al Govern d'ara i al que l'ha de substituir: "No vos podeu sustreure del problema català, i som aquí per a reproduir el debat sempre que ens sembli i per a fer-vos una oposició decidida, car vos considerem uns mals governants". I en efecte, ha vingut l'esmena del Viscomte d'Eza, i ja s'ha tornat a parlar de Catalunya facilitant la intervenció d'en Ventosa, que amb la seva eloqüència reposada, però enèrgica, ha impresionat a la Cambra.

La conducta del Govern en tot lo que fa referència als problemes econòmics que han plantejat la guerra, ha sigut estudiada, desentranyada i combatuda per en Ventosa amb tal forma, que ha quedat clar, com el Govern no ha fet més que espatllar lo que ha tocat, inhibir-se en lo més important i protegir els interesos particulars en perjudici dels interesos generals, produint-se una crisi de la vida que mou el proletariat espanyol i fins la classe mitja, en aire de revolta.

El Govern ha quedat aclaparat per la forta, noble i valenta acusació d'en Ventosa. El Comte de Romanones no era a la Cambra i la resposta a anat a càrrec d'en Canallitos, enrogallat de veu com d'intel·ligència, que ha dit quatre tonteries que li valdrien un sospens com una casa—un

sospens com el que va tenir al examinar-se no sé de què, fa alguns anys—si volia aprobar un curs de Economia política.

Ni el Comte de Romanones ni l'Alba eren al Congrés: fugen. Volen temps per a pensar lo que han de dir. El Comte devia tenir por de tornar-se roig quan li parlessin de Peñaroya; l'Alba devia sentir la aprensió del seu fracàs. No tenim govern més que per a servir a les colles polítiques que realitzen negocis que escaparan al tribut sobre'ls beneficis extraordinaris proporcionats per la guerra. No tenim ni l'ombra de un Govern.

President i ministres miren amb ansia el calendari que va marcant els dies que falten per a tancar les Corts. Tota la seva preocupació és fugir, esfumar-se, dormir. Aquest és el patriotisme, aquest és l'ideal que oposen al patriotisme i l'ideal de la representació catalana. ¡Quina vergonya i quina desgracia!

El Comte de Romanones és el representant de la política de capelleta. Ara, com quan la discussió de les Mancomunitats, llença als amics a fracassos de deslleial preparació. Vegis el cas de l'Alcalá Zamora. Inspirant-li un discurs violent de tons anticatalans, li va tancar fa tres anys la porta del ministeri on fa temps que truca. Ara, insinua el Comte una transacció amb els regionalistes, llença a l'Alcalá Zamora a preparar-la, i quan ja ha parlat, retorna a la intransigència del Senat, llençant sobre l'orador tota la furia dels enemics esvalotadors del problema català. Per un joc de persones, per una maniobra política de mal gust, juga amb problemes vitals d'Espanya i els fa servir per a sos fins de xefe de partit, per a ses entremaliadures personals que són tot el secret de la acció del Comte en la política espanyola.

Cal que ho sàpiga Catalunya, que s'hi fixi, que ho mediti això, per a orientar sa actuació futura i saber lo que pot esperar de uns homes i una política d'aquesta mena.

Som ara en plena discussió econòmica; però ella mateixa ens tornarà a la política, que no's poden des-

lligar aquestes dos aspectes de la governació de l'Estat. Del debat se'n treurà la raó de les peticions de Catalunya; se veurà clarament que un poble que té ansies de vida, que té afany de treball i de riquesa, no pot viure junyit a un règim com el d'Espanya, ni seguir el camí de un poble que consent sense protesta els governants que patim.

Si el restant d'Espanya s'hi sent bé entre Dato i en Romanones, Catalunya no. Catalunya vol ésser mestresa de si mateixa, per dret, per dignitat, per imperiosa necessitat de la vida.

I ho serà: en l'ambient de Madrid hi ha quelcom de convenciment i de protesta que posa el nostre problema en el terreny on se resolen tots els que planteja la raó i la necessitat.

L'actor català Pere Codina que ocupa el lloc de *Galant* en la companyia d'en Martínez Sierra, al Romea.

ROYAL

Restaurant-Fiwe o Clow Tea-Tziganes

Banquets - Fiambres - Dolços - Exquisit pa de Viena - Royal

La dona: — ¡Al, ail el per a fer això s'ha de ser diputat!

CORPUS DE SANG

Un instint vanitos, innat en l'home, ens fa afirmar a cada moment *que'l mon avança*, i no'n tindriem prou amb l'afirmació sinó poguessim ajuntar-hi el petit o gros orgull de la gloria que'ns deu correspondre en aquesta marxa endavant.

Però així com la llum no mort en la nit ni amb l'hivern es congelen les energies fecondes de la terra, sinó que tot en la vida segueix una llei d'evolució i reproducció, també l'humanitat cansada un dia, donant ses flors i sos fruits un altre, i obrint una tomba per a breçolar després una vida que's renova, sembla seguir el camí immutable i etern del *mon que volta*.

I les races, que són variants d'aquesta humanitat, i els pobles que constitueixen el terror i l'aire on viuen i es manifesten aquestes seleccions humanes, són fases d'aquesta continua renovació i anelles de la cadena sens fi que va lligant els segles.

Prenèu com a model qualsevol poble, dels que no hagin complert encara la seva missió d'evolucionar i morir, donant vida a una nova raça, que's com la seva continuació, i veurèu com de l'alçaria de les grandeses cau a l'abim més pregón de la servitut, arrossegant-hi les armes dels seus guerrers, l'enginy dels seus artistes i la pompa de la seva cultura, però fa que'l dia de la resurrecció els arribi.

Desapareix el regnat dels Helens i el seu esperit es devé arquetipus de bellesa i d'harmonia i dona ales a l'imaginació i inspira an els artistes de totes les races.

L'Imperi Romà cau, però els Cèsars reviuén i la llatinitat és encara una ànima i una força.

I Bisanci no desaparegué pas del tot amb els seus re-

REGAS: **Ferrán, 7-Telefon 230**
BANQUETS-LUNCHEONS

TORNANT DE LA PROCESS'

— Vull que'm diguis qui és aquell jove que t'ha omplert el cap de paperets.
— ¿Qui vols que sigui? El fill de la pentinadora, que busca feina per sa mare.

linaments orientals i les disquisicions pintoresques dels seus homes.

Catalunya que és una nació que no ha pogut aconseguir encara la seva eclosió complerta, ha seguit la trajectòria que li ha marcat el Destí, però sense que hagi desmentit mai la font de vitalitat que'n son sí batega.

Com Sissif, ha pujat penosament l'esquerpa muntanya amb la pesada càrrega a l'espatlla, veient que aquella li queia rost avall abans d'arribar al cim sagrat.

Però això mateix, el no aconseguir l'ideal cobejat, ha mantingut en la seva ànima el dalit d'emular o d'igualar, quan menys, als pobles que han contemplat el seu ideal triomfador.

I quan aquesta apelació no ha sigut fruit d'una cultura, s'ha manifestat per la força d'una explosió popular.

Eusaquí el *Corpus de sang*, que no és un fet històric isolat, sinó que té arrels fondíssimes en l'immortalitat de la raça, i a l'afirmar categòricament, virilment, la dignitat i personalitat catalana, transmet an els esdevenidors un llegat d'ensenyances.

Es el primer cas, potser, en l'història de Catalunya, que'l voler del poble es translluïx heròic, vigorós, per damunt de plets reials i combinacions diplomàtiques.

Ja n'hi ha prou, digué Catalunya, i Catalunya esclatà. Els segadors obriren el portell per on s'hi abocà l'indignació catalana en forma irada i crudel, potser, però amb l'impuls, si se li nega la raó, de la rierada que s'endú tot lo que troba, i el fulminar del llamp que fereix a qui toca.

La veu de la sang sempre troba ressò, i la nostra Patria prengué les armes, amb tot i que's trobava en un temps de decadència de sobirania i de cultura, perquè la paciència té uns límits, i si el pensament no vola ni sent l'esperit, dolor corporal reclama una defensa.

Potser els catalans que s'aixecaren en guerra ignoraven o havien oblidat la lluita secular que's tenia amb Castella. Les idees havien pogut cedir davant la tirania, però en el rústec enteniment dels que al llevar-se i al acotxarse resaven en català a Déu perquè beneís les cullites, el treball, el pa de taula i la mainada, enllaçant el record dels morts amb el pervindre dels fills que pugen, s'hi fulminà l'odi envers aquells soldats vanitosos, tan plens d'orgull com de gana, deixes de les llegendes famolenques que assolaren Flandes; núvols de llagostes, que alçaren el vol de les terres ermes per a abatres demunt les pagesies catalanes, sense més horitzó que l'aixemplar fites, sense més llei que la voluntat de l'espera, tot i omplint el sarró amb els fruits de la rampinya; els mateixos guerrers que, sense llureia, havien de trobar segles a venir amb la ma oberta demanant almoïna o amb la ploma a l'orella, en les oficines, bescant amb miseres propines, l'or que no arriba ja de les Índies ni donen les colònies expremudes, ara emancipades.

I parlà Catalunya, la eterna, amb la veu sortida de les seves entranyes.

Els darrers catalans, caiguts centúries enllà en defensa de la llibertat de la patria, quals cendres confoses en pols del camí, endevingueren terra propícia al solc obert per la rella i a la rodera marcada pels canons, es vegeren transfigurats en els segadors indòmits del 1640, els quals, després de complerta la seva gesta, la transmeteren, com a herència a les generacions que pugen.

Bé n'han passat d'aconteixements i bé se n'han esborrades de fronteres i se n'han format i desfet d'imperis, i el plet secular de Catalunya és etern com immortal és la seva ànima.

I aquest frenètic giravoltar de la sort, ara propícia, ara adversa, no pot pas deixar-nos de pendre en son torbellí; les causes seculars persisteixen, els fonaments no s'han commogut. Passen les formes i resta la substància. Morts els pares, reviu en els fills, que transmeten la sang d'unes generacions a les altres.

Si la revifalla estrident de la personalitat catalana tingué el seu esclat el 7 de juny de 1640, pòrtic obert a una heròica lluita, en una època de depressió esperitual, quan Catalunya no més servava les tradicions pairals i les eines del sant treball, mentres la seva fesomia s'esblaimava i la seva ànima queia abocada cap a una afrosa decadència, ¿què no havem d'esperar del saníto i miraculós Renaixement d'ara, quan els atributs del govern propi ens fan tanta manca, com el mall al forjador en ple dalit de feina, i el pensament català vola a alsaries jamai conseguides i l'inspiració dels artistes i la labor de totes les manifestacions de l'activitat produeixen obres mai igualades a Catalunya en valua i intensitat?

El mon dona voltes i ens trovem amb les mateixes circumstàncies que regularen els grans aconteixements històrics.

La nació catalana d'ara és molt més potent, de seny i d'esperit, que la patria del 1640. Són les mateixes, en canvi, les lluites internacionals i l'opressió que'ns ofega.

No serà miracle doncs l'esclatar deslliurador, sinó justa evolució dels fets històrics encadenats lògicament, com la primavera floreix damunt l'hivern i l'estiu cedeix davant la tardor.

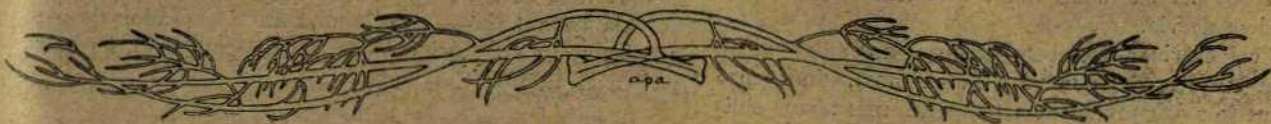
Si l'agravi no hi fos, la llei de la sang ens reclamaria els seus drets.

A Nàpols, un cop a l'any, es mostra a l'admiració del poble un reliquiari de Sant Genar.

La sang seca d'aquest sant es torna fluida i vermelleja com quan corria per les venes; la sang vessada pels nostres pares, seca i esblaimada en els fulls del llibre de l'història i convertida pols d'arxiu, torna a corre com riuada cada cop que Catalunya necessita lligar la voluntat dels seus fills amb les proeses dels avantpassats i les futures gestes que'ns reserva el pervindre.

I certament que s'apropa l'hora del prodigi.

FRANCESC CURET

Fragments del discurs d'en Pau Clarís, en Juny de 1640, a les Corts Catalanes

Està Catalunya esclava d'insolents, nostres pobles són anfiteatres de sos espectacles, nostres hisendes despulles de sa ambició, nostres edificis materia de sa ira; los camins ja segurs per les indústries justícies, ara es troben novament infestats; les cases dels nobles les hi serveixen de fàcils hostals; los seus sostres d'or i preuhades pintures, cremen llastimosament en ses fogueres; mes ¿còm tractaran amb reverència als palaus els que no mostren desdeny d'ésser incendiariis dels temples? Doncs veient totes aquestes llàstimes, ¿hi ha qui pretenga ara persuadir-nos que convenen espais, negociacions i mansuetuts? Veritablement que'l que corregeix lo foc amb delicades vares, més l'ajuda que'l castiga. Divina cosa és la clemència; mes en les matèries de la honra de sa casa, el mateix Crist ens ensenya a desfer-nos la corda contra sos enemics fins a llensar-los fora. Diu que usem medis suaus, això és sens dubte acusar nostra justificació. ¿Quant fa, senyors, que patim? Des de l'any de 26 està nostra província servint de quartel de soldats; pensarem que'l de 32, amb la presència de nostre príncep, millorarien les coses, i ens ha deixat en major confusió i tristesa, suspensa la república i imperfectes les corts. Ja els medis suaus s'acabaren: llargs dies pregarem, plorarem i escriguérem; però ni els precs trobaren clemència, ni les llàgrimes conçol, ni resposta les lletres. Rompre les venes al primer glatit dels polsos, no ho aprobo; amb tot mireu, senyors, que'l molt dissimular amb els mals és augmentar la seva malícia; lo que ara potser pogueu aturar amb una demostració generosa, no hi posareu remei després amb molts anys de resistència. Quan més se vos retreu la pietat de vostre príncep, tant més debem assegurar-nos que no castigarà la defensa com a delictes. No perque l'àguila sia la sobirania entre les aus, deixa la naturalesa d'armar d'urpes i bec als altres ocells inferiors; jo crec que no per a que hi competeixin, mes si per a que puguin conservar-se; els homes van fer als reis, no pas els reis als homes; els homes els feren homes perque si ells mateixos s'haguessin fet, més altament es fabricaren; clar és, donc, que essent ells a la fi homes fets per ells i per a ells, alguns olvidats de son principi i de son fi, els hi sembla que amb la púrpura s'han revestit altra naturalesa. Jo no hi comprenc en aquesta generalitat a tots els prínceps, ni propiament a nostre rei; puig regonec en sa reial persona virtuts dignes d'amor i reverència; però siam permès dir que per a el vassall afligit ve a ésser lo mateix que'l Govern s'estragni per malícia o ignorància. Per a nosaltres, senyors, tals són els efectes; aquí no diputem de la causa. Doncs ja que veiem que per els medis fàcils caminem a nostra perdició, mudem de via.

Ja no cal esbrinar si debem defensar-nos (això ho té determinat la furia del que vé a buscar-nos), sinó veure que no tant sols és conveniència temporal, més abans obligació en que la naturalesa ens ha posat.

Fixeu-vos en nostra província, és tota entre Espanya i França, això és ser ingrats amb la Naturalesa, a qui debem la mar al davant, que'ns enriqueix amb ports; la muntanya darrera, que'ns assegura amb sas aspreses, doncs els dos costats que miren a les dues majors potències d'Europa amb sa oposició ens fortaleixen. ¿Què és lo que vos falta, catalans, sinó la voluntat? ¿No sou vosaltres descendents d'aquells homes famosos que després d'haver sigut obstacle a la soberbia romana, varen ser també flagell a la sort dels africans? ¿No guardeu encara reliquies d'aquella famosa sanc de vostres passats que venjaren les injúries de l'imperi oriental domant la Grecia? ¿I dels mateixos que després, contra la ingratitude dels Paleòcles, en curt número, vos estenguereu a donar lleis per segona vegada a Atenes? ¿Qui vos ha fet altres de lo que erau? Jo certament no ho crec, sinó que sou els mateixos, i que no trigareu més temps en semblar-ho que'l que tingui la sort en donar justa ocasió a vostre enuig. Perque ¿quina més justa la esperèu que redimir vostra patria?

Jo no soc d'opinió de que armèu vostres naturals per a que, seguint son enuig, representèu batalles contingents; no dic que amb demasies sollicitèu la indignació del rei; no dic que a Sa Magestat li negueu lo nom de senyor; mes dic que, prenent les armes coratjosament procurèu defensar amb elles vostra justíssima llibertat, vostres honrats furs; que guarniu vostres viles i ciutats, que fortifiquèu lo fluix; que adobeu lo fort, que generosament demanèu satisfacció dels delictes d'aquests bàrbars que'ns oprimeixen; que alcansèu son apartament de nostra regió i el descans de la patria; i que sinó ho alcansèu, ho executèu vosaltres; aquest és mon parer; o que si també trobesseu dura aquesta resolució, en aquest punt tractem tots plegats de desamparar i deixar d'un cop la miserable província i altres homes ditxosos. I si a mi (com aquell que amb més tendresa viu sentint vostres llàgrimes) me teniu per pesat company quan amb aquesta llibertat goso parlar-vos, o si a algú li sembla que per més exent del perill vos hi porto més fàcilment, dic, senyors, que jo cedeixo de tota la acció que tinc a vostre govern. Tornèu enhorabona als peus de vostre Príncep, ploreu-hi, feu creixer amb vostra humilitat la insolència dels que vos persegueixen, i sia jo el primer acusat en sos tribunals; llensèu a la ferotja mar de son enuig aquest pernicios Jonàs; que si amb la meua mort hagués d'apacar-se la tempestat i el perill de la Patria, jo mateix des de aquest lloc a on me posareu per a mirar per el bé de la república, caminaré a la presència de l'enutjat monarca arrastrant cadenes perque sia davant d'ella odiosíssim fiscal i acusador de mes propies accions. ¡Mori jo, mori jo infamadament, i respiri i visca la afligida Catalunya!

CORPUS D'AVUI I ELS SEGADORS D'AHIR

Corpus, festa de llum, festa daurada, festa eucarística, és ademés per Catalunya una diada patriòtica. El que hi ha, és que sols és festa patriòtica pels que saben història, la nostra història. El poble català, però, no en sab d'història.

Això del Corpus de sang és encara per ell una cosa perfectament boirosa. Jo no sé si és lícit comparar-lo amb el dos de maig madrileny; sols sé que a Madrid no hi ha ningú que ignori el que succeí en aquella data patriòtica. Fou un moti popular i el poble d'ara en saboreja l'heroisme, la glòria i l'orgull. En canvi del nostre Corpus, que fou també un moti popular, és ell, el poble, qui no'n serva record ni agraïment. Tot lo més, una migrada reminiscència llegendària, i encara trasmesa modernament, com si diguessim ressucitada, pels romancers de les nostres festes, sense nexa amb la vera tradició que manté viu l'entusiasme nacional.

I encara en segons quines comarques, ni això.

Parlèu del Corpus de sang, dels segadors en revolta i la gent, no sabrà, vos ho juro, si es tracta d'un fet vandàlic, d'un acte heròic, d'una fascissia novelesca, o d'una gesta reial, inversemblable, famosa.

Sembla com si els historiadors espanyols s'hagin conjurat en tirar-hi terra al damunt.

A Girona, abans, quan encara existien les muralles, així que la processó de Corpus havia exit de la Seu, eren barrades totes les portes de la ciutat. Aquesta precaució s'prenia, segons la dita vulgar, per a que els segadors no entressin a robar la custòdia.

¿Qui eren aquests segadors? Oh, indubtablement els hereus dels mateixos de qui parla la cançó, els defensors de la antiga Catalunya rica i plena, aquells que duïen el bon Jesús tot cobert amb un vel negre mentres cridaven aquest és lo capità i aquesta és nostra bandera.

Ja veieu si el timit i piatós gironí tenia motius de desorientar-se i de mirar les cobles de segadors contemporanis que, pel juny atravessaven la ciutat mal vestits i suesos, amb el volant a l'esquena i el clavell a l'orella, amb retrospectiva desconfiança.

I això que diem de la comarca de Girona podríem dir-ho d'altres comarques. ¿Es que'ls habitants de Santa Coloma de Farnès saben quelcom del seu Comte, víctima de la venjança catalana, de la justícia popular? ¿I a Riudarenes pot avui ningú imaginar-se que allò del pa blanc i de destapar les aixetes es referís a ells? Fóra endebades que tractessin de fer-los entendre que deuen recabar per a la seva afrau, un lloc preeminent en l'història de les reivindicacions catalanesques. No'n senten proïja. Voten en diades electorals, tal vegada pensant un poc amb don Joan de Serrallonga, vehí de les Guílleries, però sense grans pretensions d'ésser proclamats descendents de revolucionaris patriotes, nom que en dret els pertany.

Ara bé; cal que fem mans i mànigues per a treure el rovell a la tradició. És forsos que les màquines de segar no matin del tot als segadors. Ja ens els han escamotejat en els compendis de l'Història d'Espanya. Si no hi havia motiu per a barrar-los la porta com a Girona, s'ha de fer a saber, no sols al barceloní, sinó adhuc al montanyenc, que encara sega amb falç, ignorant qui és, qui representa.

El Corpus d'enguany és Corpus de brega, ara es hora, ciutadans, ara és hora de fer feina. Si els nostres polítics segadors han de segar arràn per qui vulgui i senti vocació de fer-ho, és qüestió d'esbombar el que vol dir segar i que vol dir segador, per a que ho sàpiga tothom i ningú es dormi a la palla.

Això em sembla a mi molt convenient, tot pensant en el significat de la diada; en aquest Corpus de sang que gaudim en plena neutralitat, el que'ns permet reflexionar i tenir consciència dels nostres propòsits i aspiracions.

PRUDENCI BERTRANA

LA CANÇÓ NOVA DELS SEGADORS

Segadors de Catalunya,
apreneu-ne de segar;
que'n venen de terra llunya
i us en volen ensenyar.
Cada un d'ells es cap de colla;
no sent ordres ni parés,
i passa a mata-degollà
sense que'l deturi res.

Vinga l'eina
i a la feina;
si algú cau, ¡que Déu l'ajut!
La segada
començada...
¡qui jamega ja ha rebut!

Segadors; no volguèu ara
que us vinguen a dar lliçons;
no haveu de baixar la cara
per ardis ni braus minyons.
Tot l'any pensèu amb desfici
que us arrivi'l mes de juny;
puig es tracta de l'ofici,
segadors, la falç al puny.

Vinga l'eina
i a la feina;
si algú cau, ¡que Déu l'ajut!
La segada
començada...
¡qui jamega ja ha rebut!

La falç es fina i brillanta,
el mes de juny ha arribat;
s'ajèu la espiga pesanta;
els molins demanen blat.
Hermoses tendres roselles
als camps donen vius colors;
ni per tendres ni per belles
vos destorbin, segadors.

Vinga l'eina
i a la feina;
si algú cau, ¡que Déu l'ajut!
La segada
començada...
¡qui jamega ja ha rebut!

CONRAT ROURA

Llibertat d'en Tamarit

L'any 1640 havia d'esser sagnat per Catalunya. L'indignació bullia a tot arrèu i els desacerts del lloc tinent, ajudaren a precipitar la revolució que es respirava amb l'aire.

Vingué el mes de maig. En Tamarit estava empresonat junt amb altres dignes ciutadans, i el veïnat freturava

per a llivertar-los a tots. En això a les derrieres del mes, entraren a Barcelona bon nombre de segadors que anaven arriant de tots els indrets de l'encontrada i fins d'altres llunyanes. Reunits mes d'un miler i portant un gros Sant Christ, quina cabellera voleïava al vent, començaren a cridar pels carrers de la ciutat: *¡Via fóra! ¡Visca l'Església! ¡Visca lo Rei! i muira el mal govern!*

El veïnat tardà poc a fer causa comú amb els revoltats, i tots junts, armats de picots, destrals, magalls i altres eines, enfondraren la porta de la presó, després de fer fugir els guardians, i posaren al carrer

els presos. El diputat pel braç militar, en Francesc Tamarit, no obstant, noble i cavaller com sempre, no volgué exir de la presó fins que el carceller major, en Felip Sorribas, li va portar l'ordre de lliberació de part del Virrei.

El poble el va rebre amb grans mostres de de goig i junt amb en Clarís que l'havia anat a cercar l'acompanyà fins a casa seva.

La primera flamarada de l'incendi anunciava ja quan gros seria aquell dia que esclatés, al desbordar-se les mal contingudes ires populars. La primera topada amb el poder central havia sigut forta i ja no resoldrien pas la pau i la concòrdia el plet de Catalunya.

Barcelona va entrar en un període d'excitació i de febre que feia inútil el funcionament dels organismes locals, com els estaments, i inútila també

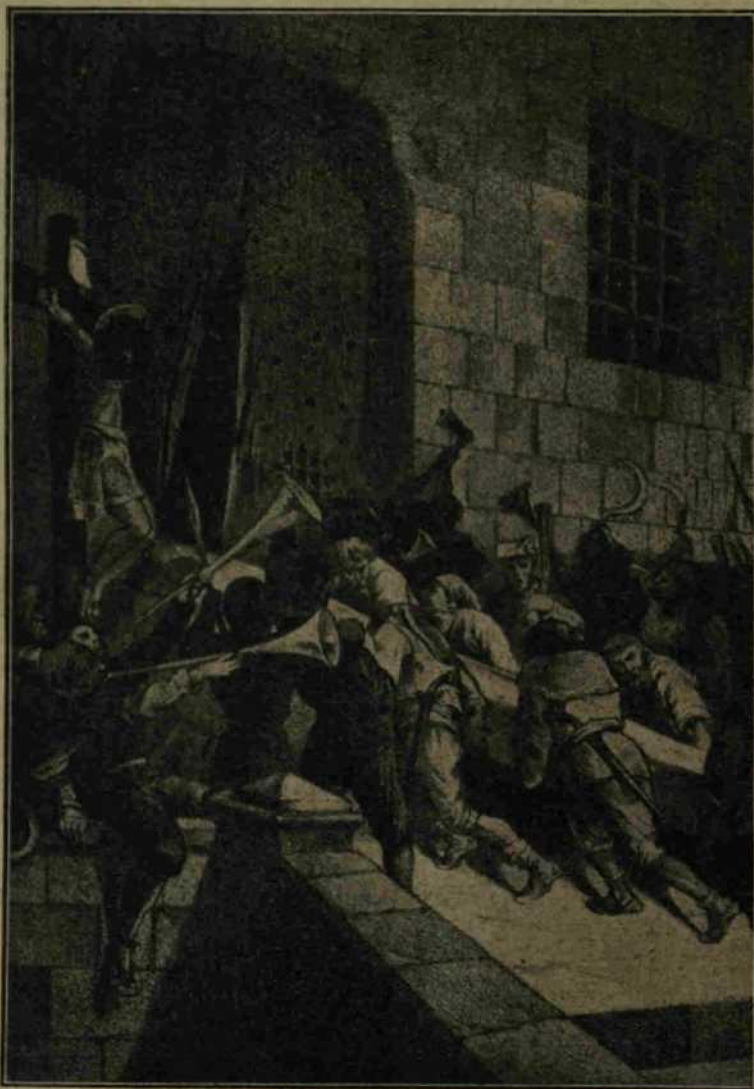
la ciència dels juriconsults, i la intervenció dels homes de seny, damunt dels quins sobresortia per la seva grandesa d'ànima i la influència decisiva qu'exercia en les masses, en Pau Clarís.

Quants depenien del males-truc Comte de Santa Coloma, quants amb ell tenien relació directa, eren mirats amb odi pel poble, aixís com els quins veïen amb bons ulls la intromissió constanta de Castella en les coses de Catalunya.

Cada dia hi havia avalots que els diputats de la Generalitat i els conceillers corrien a apaivagar abans no s'esbombessin, i a cada moment se temia que la vivenda d'algun perso-

natge foraster fós atacada pel poble, desitjós de midar les seves forces amb les d'aquells soldats tant avorrits, vinguts de tots indrets d'Espanya, per a aplanar a Catalunya.

De com vingué al fi el topament i de lo terrible que fou, pla bé en parla la història, per etzemple de pobles atuits i flagellats per la tirania del poder constituït.

En Clarís magnànim

La magnanimitat d'en Pau Clarís no tenia límits, fins per sos mateixos enemics.

Sabí el president de la Generalitat que cert noble afecte al virrei Comte de Santa Coloma, havia dit que esperava veure'l morir afrontosament a mans de la justícia. Podia el gran patrici empresonar-lo, donada la seva alta autoritat, mes no respongué res al qui li portà la nova, pagant amb el menypreu al delator.

Quan revolada la ciutat, eren cremades les cases dels tinguts per traïdors, imors sense pietat els quins el poble judicava, causants del flagells que pesaven damunt de Catalunya, va sapiguer en Clarís que corria greu perill la casa d'aquell mal home que tant l'odiava, que fins el volia veure a la força: i correngué allí, cobrint amb el seu cos la porta del palau d'aquell, interposant-se entre ella i els revolats que volien calar-hi foc de totes passades.

Sorpresos quedaren quan veïereren enfront d'ells la venerada figura del canonge, i més encare quant obrint els braços en creu, com si volgués salvar la casa de tota escomesa, els hi va dir amb veu serena i reposada:

—¡Germans, per Deu! Respecteu a mos enemics!

Era tant el prestigi d'en Clarís que fou obeït a l'instant, i aquell malestruc que volia veure'l

morir de mort infamanta, li hagué de deure la vida.

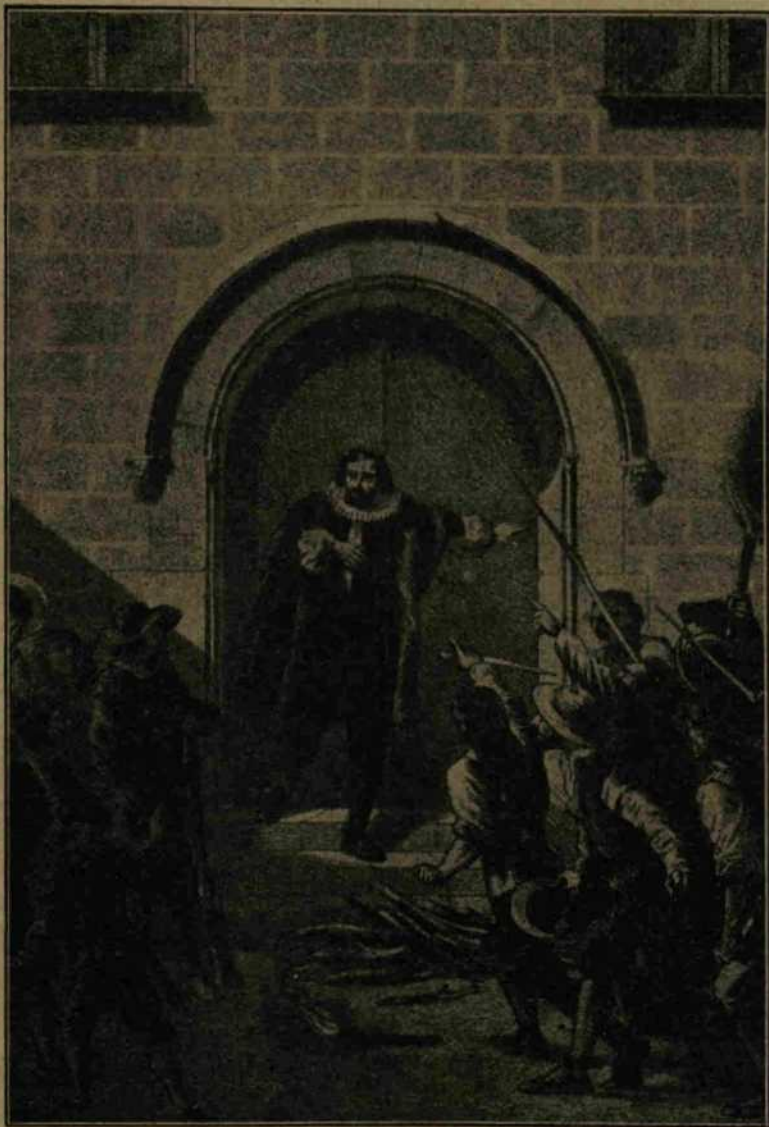
I no fou aquella la sola casa i la sola família que se salvà de les ires populars per l'intervenció directa del gran patriota. Solsament res pogué fer al tractar-se del Comte de Santa Coloma. ¡Tant el poble l'avorria!

Prou la Generalitat i el Consell de Cent en pès corregueren al plà de Sant Francesc, on s'ai-

xecava el palau del lloctinent; per a salvar-li la vida junt amb els seus i acompanyar-los a la Dreçana cobrint-lo amb sos cosos i posant en greu perill la seva vida. El poble vigilava des de la torra de les *pusses*: ja la galera preparada per a la fugida, i el Comte de Santa Coloma, fou descobert i mort com un cá foll, corrent a cercar el seu cadavre els concellers, i fent-lo portar a la esglesia de la Mercè, on s'en fessin càrrec els frares.

Presa per la generalitat, la determinació de pendrer les armes per la defensa de les llibertats i furs de la terra, mercès al gran discurs de son president en Pau Clarís les forces armades catala-

nes pogueren restablir l'ordre a Barcelona, doncs era ja un fet la guerra entre Castella i Catalunya, i en aquella hora solemnia tenien que trovar-se, a una banda els representants del poder reial i a l'altra els bons fills de Catalunya que la desitjaven lliure, forta i gran, com se mereix i com la volia aquell gran patriota que s'anomenà Pau Clarís, espill de cavallers.

Els Segadors

¡Catalunya, comtat gran,
qui t'ha vist tan rica i plena!
Ara'l rei nostre Senyor
declarada'ns té la guerra.

¡Bon cop de falç,
defensors de la terra!
¡Bon cop de falç!

El gran Comte de Olivars
sempre li burxa l'orella:
"Ara es hora, nostre rei,
ara es hora que fem guerra."
Contra tots els catalans
ja ho veïeu quina n'han feta:
seguien viles i llocs
fins al lloc de Riu d'Arenes.
N'han cremat un sagrat lloc
que Santa Coloma's deia,
Cremen albes i casulles
i corporals i patenes;
i el Santíssim Sagrament,
alabat siga per sempre.

Mataren un sacerdot
mentres que la missa deia.
Mataren un cavaller
a la porta de l'església,
Don Lluís de Furrià,
i els àngels li fan gran festa.
Lo pa que no era blanc
deien que era massa negre,
lo donaven als cavalls
sols per assolir la terra;
del ví que no n'era bò
engegaven les aixetes,
el tiraven pels carrers
sols per a regar la terra.
A presència dels parents
deshonraven les donzelles.
Ne donen part al Virrei
del mal que aquells soldats feien.
"Llicència'ls he donat jo,
molta més se'n poden pendre."
A vista de tot això
s'esbalotat la terra.
Entraren a Barcelona
mil persones forasteres;

entren com a segadors,
com eram en temps de sega.
De tres guardes que n'hi ha
ja n'han mort a la primera.
Ne mataren al Virrei
a l'enfront de la galera;
mataren als diputats
i als jutges de la Audiencia.
Anaren a la presó:
donen llibertat als presos.
El Bisbe'ls va benehir
amb la ma dreta i l'esquerra:
"¿On es vostre capità,
on es la vostra bandera."
Vareu treure'l bon Jesús
tot cobert amb un vel negre.
"Aquí es nostre capità,
aquesta es nostra bandera."
¡A les armes, catalans,
que'ns han declarat la guerra!
¡Bon cop de falç,
defensors de la terra!
¡Bon cop de falç!

(Cançó popular)

Espectres del passat

Un Concili de ministres en temps de Felip IV

Novament es reunien els primats de la política espanyola per a tractar de la qüestió catalana, allavors batent, com batent està encara.

Aquesta reunió de ministres i consellers no fou la darrera, i no s'ha acabat pas la tanda, perquè'l foc encara respira i quan no és flamarada abrusadora, és caliu; i segueix la lluita entre la voluntat catalana i la resistència de l'Estat, que des del segle XVII ho ha perdut tot, menys Catalunya.

En aquell temps manava el Comte-Duc d'Olivares; havem canviat de conde, però l'ànima és la mateixa. Idèntic l'ambient que's desenrotllaben i es desenrotllen els Consells on s'hi debaten i es debaten negocis d'Estat.

Catalunya estava revoltada i des de França se li allargaven els braços.

De Barcelona sorgien la protesta popular, la veu ardent d'en Pau Claris, qui havia agotat tots els recursos de pacificació d'esperits i reparació d'agravis; la vanitat decorativa i afanyosa d'honors i condecoracions del Comte de Santa Coloma, tràgicament castigada, i la prudència cobarda del Bisbe Joan, heretada també pels que tenen por que'ls trenquin els vidres dels aparadors o els apugin les contribucions.

Seguim a l'historiador Francisco Manuel de Melo en la ressenya del Concili.

Parla Inígo Vélez de Guevara, comte d'Oñate, la veu sensata, en Salmerón d'aquells temps.

"... Costum és dels afligits agafar qualsevol medi que'ls lliuri de la calamitat present encara que'ls porti a majors

mals. Més penso jo ha fet Catalunya en sortir de l'estèrmit per al sediciós, que no farà en passar-se de sediciós a rebel... En els temps moderns estimaren la pau; s'ompliren de serenitat i esmersaven tot son orgull en dies civils, dividits en bàndols i fraccions. No havien perdut el valor, encara que l'havien malgastat en efectes inútils.

"Es queixen dels mals governs, i jo dic que's més fàcil que's puguin equivocar quatre homes que una província sencera... Ple està el món d'histories i les histories plenes de succeïts que'ns encaminen a la templança; advertint que aquell que segueix excessivament un afecte, necessita de prè d'un excés més gran per a desfer el primer. ¡Oh! sigui que la vostra impaciència us porti a aital infortuni que temps a venir no vingueu a sofrir molt més de lo que no voleu tolerar avui..."

I a les paraules prudentes, plenes de seny de l'Oñate seguí l'irada oposició de D. Gaspar de Borja i Velasco:

"Ja no és possible tenir més paciència ni sempre perdó es compta per virtut. Terrible és en totes lleis, desobediència i de la mateixa manera que'l contagi no altra cura que'l foc, no es troba a l'infidelitat altre remedi que la mort.

No és lícit al vulgus jutgar les ocasions supremes; contenti's amb contemplar-les... quan el món s'estremeix, i sols els catalans que reclamen repòs?"

La sagacitat *pícar*a de l'Olivares prengué peu amb algunes disertacions i digué:

"Que ja era temps d'ensenyar als catalans el seu camí de perdició. Que creia que l'hora del càstic era arribada i que sobretot, seguia el parer dels demés."

Així acabà un consell d'estat del segle XVII. Morts sols els consellers, i Catalunya viu encara!

F. C.

EN PAU CLARÍS

El gran patrici en Pau Clarís, a qui els seus contemporanis anomenaren *Libertador i pare de la patria*, havia nascut a Barcelona de família menestrala. Havent mostrat de noi gran afició a l'estudi, seguí la carrera eclesiàstica amb lluitament, essent molt jove encare, nomenat canonge, l'any 1612, de la catedral de la Seu d'Urgell. Ses dots oratòries, sos grans coneixements i ses aptituds per a la política si-gueren causa de que fós el legit diputat de la Generalitat de Catalunya pel braç eclesiàstic, i més tard, president de la mateixa corporació, pel vot unànim de sos companys.

Aqueix càrrec ocupava quan els exèrcits castellans destinats a França, començaren a cometre tota mena d'atropells i crims en els pobles i comarques on habíen sigut allotjats contra lo previngut a les constitucions catalanes. En aquells moments en que el poble bullia d'indignació, brillà esplendorosament la figura d'aquell il·lustre català, qui sapigué fer-se respectar del virrei Comte de Santa Coloma, goç de presa del Comte Duc d'Olivares, malgrat l'ordre de presó que de Madrid havia vingut per ell. Defensor incommovible dels drets del poble, els catalans sentíen per ell una ferma veneració, i per això, quan el virrei va decidir-se a fer a empresonar-lo per a imporsar-se al veínat, el poble es revoltà i el llibertà junt amb l'altre diputat del braç militar en Tamarit, i els conceillers que sofrien presó per esser poc afectes als castellans, i al Comte de Santa Coloma.

Quan després del Corpus de Sang, al mes de Setembre de 1640, se reuniren els tres braços de la Generalitat per a celebrar Corts i pendre determinacions referentes al estat en que es trobava Catalunya, en Pau Clarís va pronunciar un discurs famós que decidí als catalans a llençar-se a la guerra de separació, i a demanar socòs al rei de França. Altra volta, en desembre del mateix any, la veu eloqüenta d'en Clarís, després de apaigavar un motí, va enardir als barcelonins, que, assetjats per les tropes de Felip IV qui res sabia del que a Catalunya succeia, determinaren lluitar fins al darrer extrem per a les llibertats que el Comte Duc volia arrebatar-los-hi, provocant una revolta i aplanant als revoltosos.

Malauradament, en Pau Clarís caigué malalt quan arriba-

ven a Barcelona les primeres tropes franceses, i morí als vuit dies de malaltia, el dimecres 26 de febrer de 1641, víctima dels grans treballs i lluites que havia sostingut per a mantindre ben alt l'esperit de Catalunya i fins a obtindre el complet triomf de ses llibertats, per primera volta ferament menaçades per el Centralisme madrileny. L'enterro d'en Pau Clarís fou un dels aconeximents més grans que ha-

vist Barcelona. Ses despulles reberen sepultura en la església de San Joan, que s'aixecava a la Riera del mateix nom, i que ocupava una part del avui Passatge del Pont de la parra.

Fra Gaspar Sala i Berart, qui feu el panegíric del insigne patrici, digué d'ell:

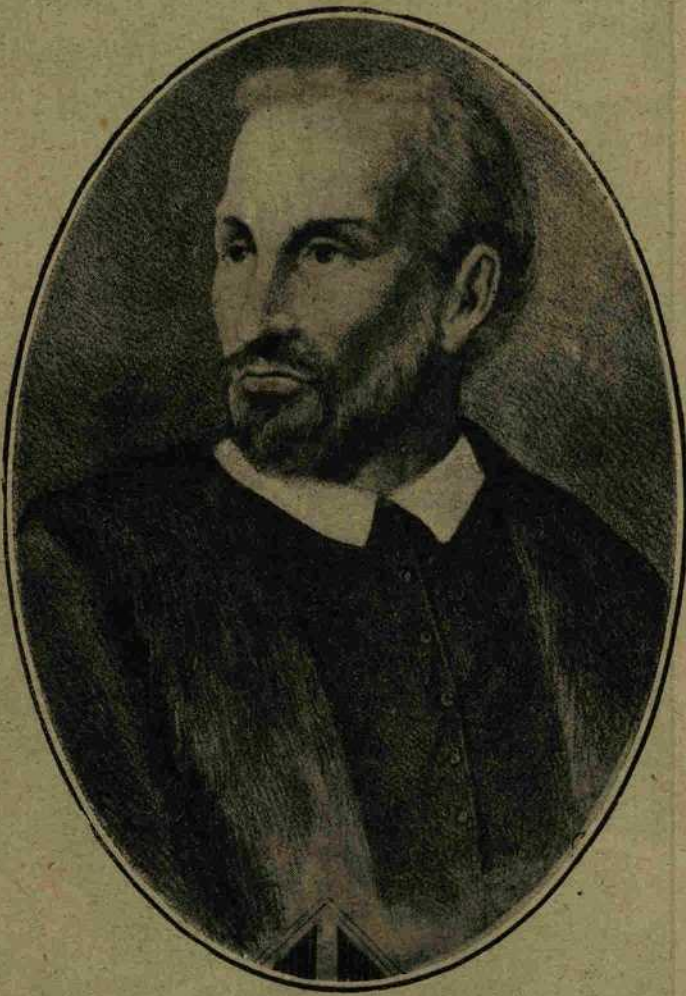
"Era, en el tracte, greu, però alegre; en el parlar, agradable, però conceptuós; en el caminar fogós, però molt mirat. Era en el vestir, modest, però arreglat; en son procedir, honest; en aconsellar, acertat; en resoldre, madur, en executar, prontíssim; en acariciar, amorós; en agassatjar, urbà; en respondre, sever; en negociar, astut; en persuadir, eficaç. Se li apropià aquest lema que pocs han merescut: *Sibi nullus, omnibus omnis fuit*, res per ell, tot per tots."

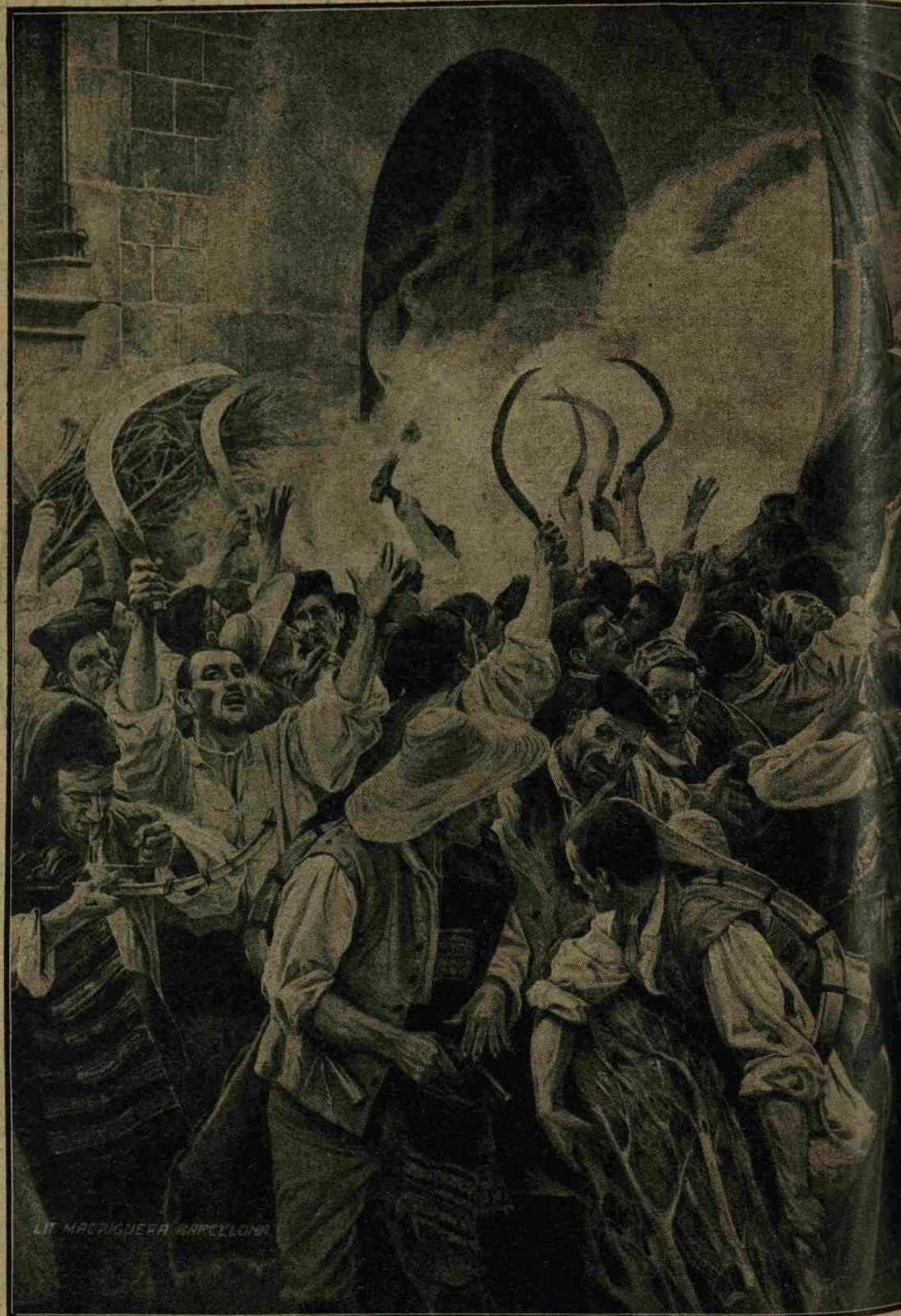
No en va la Generalitat de Catalunya li havia confiat la seva representació, revestint-lo en aquells moments de prova, de totes les facultats de governant, donant-li ocasió de mostrar la grandesa de la seva ànima, la serenor de son esperit enfront del perill, i l'amor ferm i a tota prova que sentia per la Patria Catalana.

Era de la fusta d'en Joan Blancas, d'en Fivaller, i d'el Príncep de Viana.

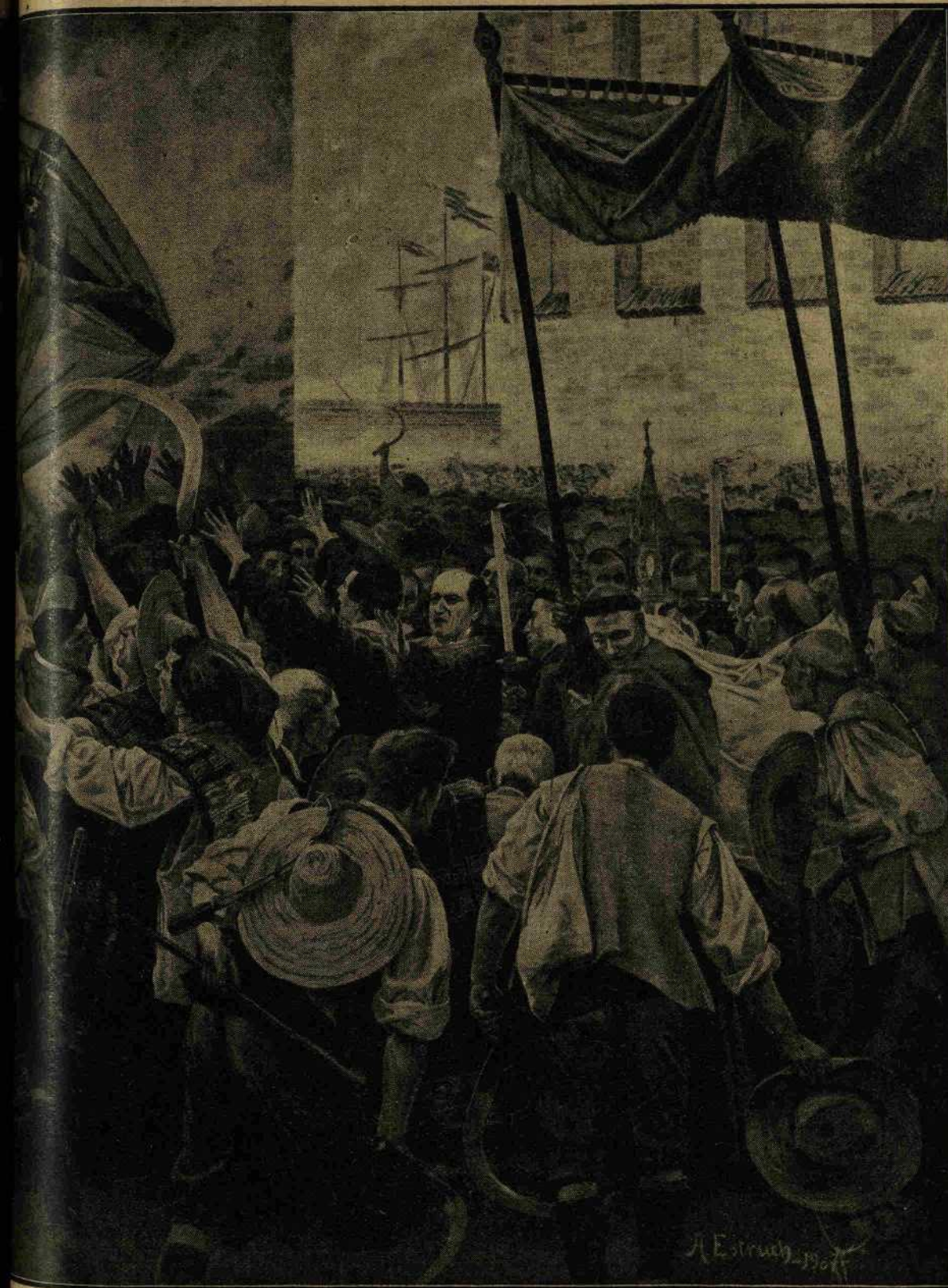
Catalans; recordem-lo i prenem-lo per etzemple.

Ara més que mai necessitem homes de tremp, de convicció i de paraula de foc.

CORPUS DE SANG

Quadro a l'oli de A. Estruch. (Oleografia de la casa Madriguera).

Nit de sang

(7. de juny de 1640)

Catalunya, Catalunya,
lo teu dia s'es fet nit,
i si ton present es negre
be n'es més l'esdevenir.
Lo blat de tos plans i rostros
i els arbres de tos camins,
un dia per altre's reguen
amb sang de tos amats fills,
puix per tot arreu ne maten
los soldats del rei Felip,
com si'l ser de ta niçaga
fos lo més negre dels crims.
De tants fills com alletares
un sol n'hi hà de ben vist,
no més un qui aidar-te puga
i es ton més dolent butxi,
Comte de Santa Coloma,
malviatge qui't par!
que tants llamps caiguen en terra
i que, de tants, cap te fir!
Lo dia que vares naixer
fou un dia malehit,
més li valdria a ta patria
que hagués nat un escorpí.
A la pobra de ta dida
debies rosegà'l pit,
perquè llet malaguanyada!
te donà en lloc de verí?
perquè al veure't a la terra
no t'en tragué desseguir,
pel camí mateix dels àngels
envian-te al paradís;
que no hagués avui de fer-ho
la terra que t'engrandí,
no creient que per la paga
l'endogalesses aixís?
Tu, de sos braços de mare
n'has vist arrencar sos fills,
empenyent-los terra enfora
pel guts de veure'ls morir,
mentres tropes forasteres
en sos braços feien niu,
fent serralls d'aqueixes viles;
d'aqueixos camps, cementirs.
Prou sentires tu ses queixes,
prou sos gemecs has sentit,
prou l'has vista emmanillada
com un lladre de camins,
més, com un bort, no coneixes
de ta mare los sospirs
i podent bé deslligar-la
vas estrenyent lo cordill.
Tu has vist tornar sa corona
corona de joncs marins,
son ceptre d'or una canya
amb que la vas percutint.
Veus que sa creu es feixuga
i altres creus li has afegit;
té set, i amb fel i vinagre
cremes sos llavis sovint.
Si mai t'ensenyas les nafres,
gires la cara i te'n rius,
si amb unglots de cuca fera

no les hi acabes d'obrir.
En Serra'ns engrillonares,
en Vergós i en Tamarit,
i, a havert-hi vist amb coratge,
hauries mort a en Clarís.
Més, prou ja de malifetes,
avui arribes al cim;
la que temps ha butxineges
vol acabar esta nit.
Del càstic poc se li'n dona,
ja'l reb aixís com aixís;
al menys per donar-li càstic
no seràn tants los butxins.

Ja s'ou en lo carrer Ample
com un selvatge alarít
la trompa que als montanyesos
fa posar la falç als dits.
Ja la branden verinosos
i al séu tan feréstec drinc,
los caps rodolen per terra
un o dos a cada pic.
Ail! la sang es tan ardenta
que embriaga com lo vi,
als qui'n beuen una gota
no'ls sadolla pas un riu.
Al crit de mata-degolla
respostegen los veïns,
pels recones de les botigues
dents i caixals fent cruxir.
—Vía fóra! Vía fóra!
criden, los tallants garfint,
i cercant per esmolar-los
colls i braços enemics.
—Vía fóra! Vía fóra!
veu més alta los ho diu,
puix, nanc nanc, lo coure s'alça,
en l'alt campanar del Pi.
Les portes cauen per terra,
sanguen cadires i llits;
qui dorm mai més se deixonda,
qui no dorm ja'l fan dormir.
Precs i llàgrimes no hi valen,
no hi valen gemecs ni crits,
que allà van més quimerosos
a on ouen més sospirs.
La raó es la de l'espasa,
la llei es la del desig;
si aixís ho fan, los qui moren
los ho ensenyaren aixís.
Allà hi hà'ls d'en Sancta Cília,
los d'en Roc Guinart ací;
menys que sos ulls guspireja
la teia que llu en sos dits.
Los diputats en lliteres
de les pletes van al mig
i al séu davant, dalt de perxes,
los caps de sos enemics.
Massa forta es la revenja,
segadors barcelonins,
massa forta que es estada
puix de blat no'n queda un bri.
Sols queda'l dolent del Comte,
més cal que estiga amanit;
per beure sang de la seva

avui se dexarà'l vi.
Ja al bell davant de sa casa
fan un crit de Vía endins!
rues d'hòmens i de feres
en infernal remolí.
Les portes que eren barrades
per terra van a bocins,
i escala amunt se rebaten
a tall de mals esperits.
Per tots los recones lo cerquen,
verinosos escorpins,
que rallarien lo ferro
si de ferro se cobrís.
No dexten pedra per moure,
ni moble per mig partir;
la destrat feixuga arriba
allà on no arriba l'enginy.
Més si entrant-hi renegaven,
bé reneguen més sortint,
havent desbotat la gavia
i essent lo pardal fugit.
I encenent amb la greu nova
les pletes del passadiç,
a fóra'l mur se rebaten
per on diuen que ha sortit.
A cents, a cents se n'hi aboquen
i ja hi son a cents i a mils,
brandant altres tantes eines
per colgar-les en son pit.
Los uns al portal se queden
per visurar al qui n'ix,
altres pels camps s'esgarrien
que fosquegen com los llms.
Los qui pels camps s'esgarrien
lo cerquen be a l'endeu:
més com llambreguen de gana
més enllanet ja l'han vist.
Sis aprop se n'hi ensopueguen,
plegats al punt son allí;
sis eines de tall portaven,
les hi enforquen totes sis....

De Sant Bertran en les hortes,
part d'avall de Montjuic,
damunt d'un pilot de pedres
s'axeca una creu de pi.
Anàui, fills de montanya,
anàui, barcelonins,
a resar un Pare nostre
per qui fou nostre butxi.

JACINTO VERDAQUER.

Riudeperes, 1866.

UN FRAGMENT D'ELS SEGADORS

—Com que la diada ho dona,
i es cosa molt natural
celebrar la festa anyal
del Corpus de Barcelona,
m'en vaig cap a la funció
de la Sèu, que es grossa festa,
després a collir ginesta,
i d'allí a la processó.
I com que a la festa hi entra
aquell marit i muller
que tot lo mon diu que té
l'enteniment an el ventre...
—¿Quin marit i muller?

—Home;
aquells dos que son tan grans.
—¿No ho entenèu? Els gegants.
—¿Ah! ¿Sempre heu d'estar de broma?
—El fet es que ells dos comensen
el curs de la processó.
Després ve l'Àliga, el lleó,
els balls de bastons que pensen
sols en son ball per guanyar
algun trentí; la mulassa,
que sabéu que, mentres passa,
vol melindros per ballar;
i els ganfanons, les banderes,
que porten amb molts treballs
els dels gremis; els ventalls,
enflocats de mil maneres;
les creus, les comunitats,
el ciri pasqual amb flors;
canonjes, els grans senyors
tot serios i encarcerats;
la marxa real dels violins
al davant del sagrament;
el tàlam, que es resplendent,
brodat d'or i galons fins,
i, per fi, la pompa real
amb que la Custodia's treu;
la Honorata dalt la Sèu,
movent un sagramental;
el senyor Bisbe amb l'anell
i la mitra, fent gran tossa;
a darrera la carrossa
del marquès de Castellvell;
i tot això barrejat
amb incens, salves, quitxalles,
ginesta, tropa i gramalles
i el Virrei tot d'or brodat,
fan tantes coses, que si
anèssiu a Morería,

Iscle Soler, en el drama «Els Segadors»

o a la Xina o a Turquia,
que son llocs més grans que aquí,
diriau, com de retorn
diu qui viatja amb planta llesta,
que, per veure aquesta festa,
roda al mon i torna al Born.
—¿I el turc allí no pot fer-ho
sent tant ric? ¿Sembla una broma!
—No, perquè ells creuen en Mahoma.
—¿Qui es aquest?

—Un embustero.
Nosaltres ho fem perquè
sòm cristians.

—I, a tot això,
no heu pensat amb lo més bò
i lo que a mi'm fa més plaè.
—¿Què es?

—Les trampes.

—¿Teniu raó!

—Ah! ¿I creieu que no hi pensava?
—Oh! ¿I doncs per què?...

—No en parlava
perquè, no a la processó,
a tot lo d'aquesta vida;
en sent homes els que ho fan,
ja se sap per endavant,
que hi van trampes desseguida.
Quan en Roc Guinart s'ha alçat
i vol la casualitat
que'l general que l'atrapa
al tenir-lo se li escapa,
no vos causi admiració
ni del susto us vinguen rampes:
Trampes, trampes, tot són trampes
i endavant la processó.
Quan sabreu que Felip Quart
sab fer versos amb bon art,
i amb tot i això ne demana
la reina a Villamediana,
no vos sembli gens estrany
ni del susto us vinguen rampes:
Trampes, trampes, tot són trampes
com si fós Corpus tot l'any.
Quan vejèu dames hermoses,
que, volent ser virtuoses,
no saben anar rumbants
sense dur lo guarda infants,
no vos causi admiració
ni del susto us vinguen rampes:
Trampes, trampes, tot són trampes
i endavant la processó.
I aixís d'homes, nois i dones
xics i grans, persones bones,
si, sent pobres, vos han dit
que de cop s'han enriquit,
no vos sembli gens estrany
ni de susto tingueu rampes:
Trampes, trampes, tot són trampes,
com si fós Corpus tot l'any.
Perquè les trampes son cosa
tan bonica i agradosa,
que l'home fins quan suspira
parla, calla, crida o mira,
ne pensa, en sona o ne fa,
i tant la trampa s'escampa,
que an al mon tot serà trampa,
fins que'l mon s'esberlarà.

SERAFÍ PITARRA

Catalans geogràfics

Es preferible mil voltes un enemic declarat de les aspiracions de Catalunya, que un català indiferent i neutre.

A un home que té ideals contraris als vostres el podeu arribar a convèncer, però no els que no en tenen cap i creuen que la vida consisteix, en menjar i dormir; no poden convence'ls mai, perquè no volen escoltar-vos.

Un català neutre, es un home abominable. Un català que no s'indigna quan els polítics centralistes, els sempiterns enemics de la llibertat i el progrés dels pobles, s'obstinen en no voler reconèixer la personalitat de Catalunya, es que no té sang catalana, és que no estima la seva raça, és que no sent sobre les seves espatlles el pes feixuc de les cadenes.

Català, indiferent, escolta: Si a Madrid l'odi junct a homes d'ideals antitètics, a enemics irreductibles per oposar-se a que triomfin les justes aspiracions de Catalunya, com no vols unir-te amb nosaltres, que'ns enforteix l'amor per defensar lo que's teu i de tots els catalans?

Tens una llengua gloriosa que ha servit per a que produïssin obres immortals els genis de la teva raça. Una llengua que's la teva ànima, i, per tant, si vas contra d'ella, vas contra tu mateix. Una llengua que ja en el segle XIII serví a un gran filòsof i a un gran Rei, per a que afirmessin l'existència d'un poble amb personalitat pròpia.

I aquesta llengua tan hermosa i tan gloriosa, que's carn de la teva carn i sang de la teva sang, es injuriada i perseguida. Té desigs d'estendre les ales i posar-se al nivell, de les altres llengües llatines, filles d'una mateixa mare, i no la deixen aixecar d'arràn de terra. Volen humiliar-la, oprimir-la i convertir-la en una llengua vulgar i miserable. I no saben que'ls poetes catalans, han lograt que fos honorada en llunyes terres, en pobles cultes, on senten amor per les petites nacions que enalteixen la seva llengua. En els Centres culturals de França i d'Alemanya, la teva parla, català indiferent, es respectada, i a la Acadèmia de la Llengua Espanyola, es escarnida i vilipendiada.

Tens personalitat pròpia, i volen que siguis igual que ells, per poder exercir una hegemonia sobre els pobles hispànics.

Si vens amb nosaltres et diràn que t'uneixes amb els enemics d'Espanya; i si et diuen això, sies amatent a preguntar-los-li en nom de quina Espanya parlen...

Nosaltres estimem més que ells, els pobles que integren l'Estat espanyol; i voldriem que d'aquelles terres mortes, on sols s'hi sent bronzir el fuet del caci que'ls arruïna i s'ensenyoreix de les seves consciències, hi sorgissin clams de protesta, crits

d'indignació contra els monopolitzadors del patriotisme, contra els representants de les oligarquies madrilenyes, que ni fan ni deixen fer, i porten a Espanya per camins que condueixen a l'empobriment i a la ruïna.

Per a que les demés regions no'ns segueixin, els polítics de Madrid, procuren que estiguin enemistades amb nosaltres.

Tergiversen les nostres paraules i els hi fan creure que sentim desamor per elles, per a que s'allunyïn espiritualment de nosaltres.

Tú, català indiferent, que beses humilment la mà que oprimeix el teu poble, ets el responsable de tot lo que succeeix. Si a Catalunya no hi haguessin tants panxes-contentes, tants homes que desconeixen les nostres reivindicacions i la nostra història, a Madrid no parlarien amb tan desprec dels ideals del nostre poble.

Tú, català indiferent, ets el culpable de tot.

Redressa't, pensa, medita i treballa pel triomf de la nostra causa, que's la de Catalunya. No sies indiferent, que l'home indiferent es el ser més despreciable de la terra.

EL NOI DE LA PIULA:—¿No'ls sembla que ja seria hora de desardar-lo's aquests Comptes?

No sols de pà viu l'home.

Dedica't als teus quefers quotidians i als teus negocis, però no tens dret, si t'anomenes català, de permanèixer neutral en els moments actuals.

El que no està a favor de Catalunya, està contra de Catalunya. Si ets català, has de sentir amor per la teva llengua, per la teva història, per la teva raça i per la teva pàtria.

Pensa en la diada d'avui i crida: ¡Via fóra! ¡muiren els traidors! Si insulten a Catalunya i no t'indignes, no ets un home: ets un troç de carn batejada.

FIBLÓ

La tomba d'en Clarís

Les mortals despulles d'aquell gran home i fervent patrici que es digué Pau Clarís, reberen cristiana sepultura en l'església de Sant Joan, i foren poc menys que oblidades pels barcelonins que encare es vegeren flagellats per el seti de Barcelona que seguí a la guerra de separació, en temps de Felip IV; per la lluita i nou seti de la ciutat al segle XVIII, per les tropes de Felip V, i per la ocupació francesa en els començos del segle XIX.

Quan la ciutat comtal pogué alçar la testa, després de la darrera carlinada, tocava ja a la fi el segle de les llums. Una onada de reviscolament remogué a la vella Barcelona; la dels Usatges sapientíssims i del Consolat de mar: son renaixement lliterari i artístic se feu esplendorós, i al temps que el llibre, la premsa i el teatre prenién gran volada, els immensos aixamplis de l'urb milenaria se cobrien ben depressa de formosos bastiments; en aquelles hortes urbanitzades a corre-cuita s'hi obrien carrers de gran llargaria quins noms responíen tots a la perduda grandesa de la patria catalana: Valencia, Mallorca, Provença, Nàpols, Sicília, Roselló, terres germanes de Catalunya, eren honorades en el plànol dels superbs aixamplis, donant nom a vies amplíssimes que amb ells se creuaven perpetuant el cognom de insignes patricis: Aribau, Montaner, Viladomat, Lluïa, Clarís, Villarroel, Casanoves, Balmes i Tamarit...

El veïnat barceloní se feia cada jorn més nombrós; l'estretor i curvatura dels vells carrers dificultava el transit rodat sempre creixent, i es pensà en la reforma de la part vella de la ciutat, obrint-li unes vies amples i ben orientades, que la descongestionassin i la posessin en comunicació directa amb la part nova, que ja l'enrotllava per complet, mostrant la puixança de son creixement.

I començaren a caurer edificis al cop del picot enrunador freturós d'obrir camí als desitjos del comerç i de la industria; mes no pas dirigit pel bon seny i l'amor que reclamaven les vells coses de Barcelona consagrades pel temps i per la historia. Notables bastiments, arxius de la velluria, caigueren ça i enllà, a la primera esbransida del ideal modernitzador del a ciutat, i entre ells, l'església de Sant Joan, on geien les despulles d'insignes patricis, bastida segles en llà prop les cases pairals dels Senmà, dels Cornellà, dels Monistrol i altres families de noble llinatge. La església caigué per a fer lloc a dues rengleres de cases modernes, fredes, llises, iguals, sense caràcter i expressió; i damunt el sol de l'església, plè de tombes, hi caigueren carretades de terra, fins a nivellar el primer fragment d'aqueixa gran via À. que ha esqueixat impietosa i crudel el cos de la vella Barcelona, i que fou batejat amb el nom de Passatge del Pont de la Parra.

Entre aquelles tombas respectables hi havia la del *pare i lli-berador de la Patria*, el gran patrici en Pau Clarís, quines cendres esperen esser exhumades per a rebre sepultura digna de la seva grandesa, en lloc adequat.

Això ho sab tot Barcelona i això ho sab l'Ajuntament; mes, com si es temés remourer aquelles cendres, el buidat dels túnels de la Granvia Laietana, s'ha aturat a dalt i abaix del Pont de la Parra, no se sab perquè.

Senyor Batlle de la ciutat: senyors Concellers: feu cercar la tomba del gran patrici, i a tota pressa: no volguéu que la indifferència ciutadana la petji més; no permeteu que restin soterrades i mancades de tot respecte, aquelles cendres venerandes; traièu-

les a la llum, i porteu-les a la Catedral el temple sever on tantes voltes havia pregat a Deu per la seva patria estimada, car allí amb tota solemnitat, volèm rendir-los-hi un respectuós tribut, en aqueixos jorns en que l'esperit del gran patriota sembla alenar de nou en l'ànima de coratjosos compatricis: que poguem saber on reposen, per anar a demanar-los-hi conhort, en les hores d'abatiment i de tristura de la nostra raça.

M. MARINEL·LO

— ¿Per què mudes el nom d'aquest carrer, noi?

— Per acreditar una vegada més que Barcelona és la ciutat dels Comtes.

Un monument a en Pau Clarís

Es curiós un Manifest que trobem en *La Renaixensa* del 27 de Febrer de 1889, i que reproduïm textual en aquesta plana.

Recomanem aquest document al Exel·lentíssim Sr. Marquès de Olérdola, fill del primer ciutadà que'l suscriu, l'estatuat D. Francisco de P. Rius i Taullet, puix malgrat i haber ja passat 27 anys des de la publicació d'aquestes ratlles, continua Barcelona horfa d'un monument o estatua que recordi les glories del digne president del Palau de la Generalitat, que morí ostentant aquest alt càrrec, a complerta satisfacció dels catalans, en 1641.

Al treurer l'estatua d'en Casanova del pedestal del Saló de Sant Joan, per a traslladar-la on avui és, va proposar-se al Consistori que la figura d'en Pau Clarís ocupés aquell buit.

I el buit encare hi es, i l'estatua d'en Clarís no s'ha vist en lloc.

Nostre Batlle, se-

COMISSIÓ EXECUTIVA DEL :: MONUMENT A CLARÍS ::

Als catalans

QUAN per tot arreu s'alcen estàtues per a recordar a la present i a les esdevenidores generacions les virtuts dels grans ciutadans que són la honra i l'orgull de la nostra terra, seria ingratitud imperdonable no consagrar també un record etern al gran patrici En Pau Clarís, personificació gloriosa del patriotisme i valor dels nostres avis.

No volem recordar en semblant diada, quan conmemorem la mort de l'insigne personatge, la lluita fraticida que tants desastres causà a la decaiguda Espanya. Mes si cal fer present que l'immortal canonge investit amb la presidència de la Generalitat o Diputació de Catalunya, que amb sa vigorosa eloqüència s'enduia el cor de les multituds i ofegava la veu del sofisma i de l'enveja, no apelà de les injustícies de la Cort al Déu de les batalles fins que una Junta de teòlegs declarà que havent romput la corona el pacte que jurat havia al poble, aquest quedava lliure de son jurament de fidelitat i podia, sens traïció, defensar els furs i llibertats que li trencaven.

No fou En Pau Clarís un ambiciós de gloria mundana, no fou un instrument vulgar d'extrangeres intrigues: fou la personificació d'una noble raça que, en mig de la més tràgica decadència, reivindicava els drets menyspreats, les tradicions escarnides, els pactes trepitjats per un privat en quals mans s'esmicolava i es fonia la gran herència de Ferran el Catòlic i de Carles V.

En Pau Clarís donà el crit d'alarma al veure que perdentes les públiques llibertats que feren la força d'Espanya, la Espanya s'enfonsava; En Pau Clarís despertà la consciència dels catalans al veure que perillaven les institucions a les quals devien sa prosperitat i grandesa.

Sa veu fou la veu d'un gran poble, fou la veu d'una noble tradició que avui encara celebren tots els historiadors de la terra.

No volem alçar un monument que sia com una fita posada entre d'algues pobles que viuen com germans. No pretenem recordar la lluita, sinó les tristes raons que la feren necessària i les virtuts que donaren força per a sostenir-la. Tal volta ens lliurem així de calumnies impies.

Per altre part, quan tothom se plany del rebaixament de caràcters que corromp i afemina als individus i als pobles, cap llicó pot donar-se tant profitosa com l'apoteosi dels grans ciutadans que posposaren l'egoista benestar i fins l'existència mateixa als superiors interessos de la Patria i als eterns principis de la Justícia.

Per això ens dirigim a tots els catalans amants de la nostra terra, a tots els cors sencers i amants del dret i de la raó, únics fonaments de la prosperitat veritable per a la erecció d'un monument que serà l'exemple del més pur patriotisme i una gloria per a la generació nostra: que gloria és i molt gran pagar els deutes de gratitud que té contrets la Mare Patria.

Barcelona, 25 de febrer de 1889.

Francesc de P. Rius i Taullet: President.—Antoni de Bojarull, Vis-president.—Gayetà Vidal de Valenciano.—Joseph Coroleu.—Angel Guimerà.—Francesc Miquel i Badia.—Narcís Oller.—Joseph Lxart.—Pere Pascual.—Joaquim Riera i Bertran.—Conrat Roure.—Felip Dalmascs.—Carles Pirozzini, Secretari.

nyor Rius i Rius podrà *simpatizar* amb les idees dels regidors que no volen la llengua catalana, però no creiem que vullga desatendre el sentiment patri de que fa menció el seu pare al demanar que se eregeixi un monument al gran patrici que tant eminentment va defensar els furs de Catalunya.

¡Quin gest més hermos per l'ex-nacionalista senyor Rius i Rius si donava ordres terminants de que's posés en pràctica l'acort del Consistori de col·locar an en Clarís en el lloc que ocupava en Casanova, al Saló de Sant Joan!

Fora un gest digne d'ell, de son pare que fondà la Galeria de Catalans il·lustres, del lloc elevat que ocupa entre els ciutadans barcelonins, i d'aqueixa ciutat que viu tant de la grandesa presenta com dels recorts gloriosos de son passat lluminós.

«LA SOMBRA DEL PADRE»

La llengua catalana a les Societats sportives

Aquesta setmana, en atenció al fet històric i significatiu per a la nostra Patria que en el present número es commemora, deixaré de ressenyar els fets esdevinguts, propis d'aquesta secció, per a dedicarme a glosar el títol que encapsala aquests ratlles i que en els moments actuals revesteix excepcional importància.

L'odi, l'insult groller i el despit de tota la faràndula política castellana es redressen, ara més que mai, amb convulsions d'histerisme i d'impotència, contra l'afirmació valenta i serena d'un poble que vol fruir la vida de llibertat, que no vol ajupir-se dòcilment, conscient de la seva fortitud a un règim d'esclavatge que l'endogala i l'ofega. Talment, l'ombra sinistre d'aquell maleït Comte-Duc d'Olivares, sembla que plani altre vola damunt el cel de Catalunya enfosquint-lo i tornant-lo tenebrós. En tots els ordres de la vida catalana, des-de els més transcendents fins als més aparentment insignificants, el corc de la farsa centralista, ja oberta i descaradament anti-catalana, va fent la seva via rosegant les entranyes de la nostra terra i ensanyant-se amb rabia ferotge amb lo més sagrat dels nostres ideals, amb allò que és el principi i el terme de nostres amors patris i constitueix la força substantiva del nostre ésser, la parla catalana.

Voldrien veurer-la desterrada dels nostres llavis i de la nostra ànima, i davant d'aquest menyspreu, d'aquest despreci a lo que més estimem i venerem no deu haver-hi, no pot haver-hi cap català, amb dignitat, que no's senti ferit en lo més pregón dels sentiments llurs. Però es ja arribada l'hora de deixar-se de sentimentalismes estèrils, i traduir la voluntat i'l desig en acció resolta i immediata. Contra la negació i l'insult, l'afirmació del nostre voler. Els irrita i exaspera l'ús de la llengua catalana pels qui tenen perfecte dret a usar-la en tots els actes de la seva vida... doncs a fer-la encara més intensa. Hi ha a Catalunya un nombre crescutíssim de societats sportives, constituïdes, la majoria, per l'element jove, al que és precis catalanitzar i fer-li sentir la transcendència del moment, i per a aconseguir això res més pràctic que donar el caràcter d'oficial, en tots els actes d'aquestes societats, a la parla catalana.

Jo no sé si podria anomenar-les en plural les que actualment tenen estatut que l'idioma català sigui el que presideixi tots els seus actes interns i externs; però em sembla que no, i això no sols constitueix una vergonya, sino un menyspreu, potser inconscient, de la nostra parla. ¿Per què en els actes oficials d'aquelles agrupacions catalanes, en els cartells i anuncis de propaganda, en els llibres de règim interior, en els programes, comunicacions i rebuts s'ha de fer ús d'una llengua que, encara que respectada i estimada, no és la nostra, no és la que parlen la quasi totalitat dels elements que les componen? ¿No és això un contrasentit manifest i una fugida absurda de la realitat vivent? Jo entenc, doncs, que s'ha de treballar amb fermesa i persisten-

- En Claris, dintre vuit dies el vull veure aquí posat.
- ¿I si de Madrid em renyen?
- Diga'ls que jo t'ho he manat.

cia fins a lograr que en totes les Societats sportives de Catalunya s'implanti el català com idioma oficial, i espero que en aquesta tasca no sols obtindré l'apoi de tots els confreres de la regió redactats en nostre parla, sino que tots aquells individus pertanyents a les entitats referides que estimin els ideals i'l bon nom de nostre terra, cooperaran amb el seu esforç a que lo que es are un desig fervent, i gairebé una necessitat, sigui convertit ben prompte en bella realitat.

A els darrers principalment pertoca la decisió definitiva, pregant, exigint si convé, la realització en fets de lo que es anhel de tots. I si hi ha algún Clodoaldo que s'escandalitzi, no fer-ne cas, que avui los caballeros de capa y espada ja no serveixen més que per a espantar les criatures i fer riurer els grans.

CORRECUITA.

Crítica parlamen- taria

El primer:—¿I qui és aquest Nougués?

El segon:—¿Una especie de Mir i Miró, que viu a Madrid.

El tercer:—I de Tarragona.

Recordant an en Pin i Soler

—¿Però, no son catalanes vostès?

—Si; pero de pequeñas que hablamos el castellano porque es mas elegante.

—¿Ah, si? ¿I els prova?

EN CERVANTES I EN ROCA GUINARDA I AQUEST I EL CORPUS DE SANG

Diuen que la gent més embustera del món, són el sastres i sabaters i que'l dir mentides s'ho porta l'ofici; no ho creguin; molt més que'ls aprenents, fadrins i amos de dits oficis, ho són la gent de lletres: els novel·listes, poetes i dramaturgs.

Tothom sab que En Shakespeare en l'últim acte de l'*Amlet* parla de l'arribada del brau Fortimbras essent rebut amb salva marcial: no fa molt que un propagandista polític ens deia, en un miting, que'l cartaginès Aníbal passà pels Pirineus amb un formidable exercit en el que hi havia molta artilleria, i tots sabem que un historaire de tres el quarto ha fet del bandoler Joan Sala Serrallonga, "el noble Don Juan de Serrallonga".

Això sabut, no trovo estrany que En Cervantes ens descriga al simpàtic capdill nyerro, En Perot Roca Guinarda, molt diferent del que era, com no m'admiro de que barrejin al esmentat capítol amb el *Corpus de Sang*.

En Cervantes parlà de Catalunya en la *Galatea* (llibre II i V), en *Las dos doncellas* i el *Persiles y Sigismunda* (llib. III, cap. XII), *La cueva de Salamanca* i el *Don Quijote* (II, 60 i següents). El nom d'En Roca Guinarda surt en les dues últimes obres.

Ara bé; ¿com pinta el nostre amic al famós estratèga del plà de Vich? Doncs com si fos arrogant cavaller que's presentés a camp clos per a lluitar i demostrar la força del seu braç. Escrigué el novel·lista:

"... si no llegaba en aquella sazón su capitán, el cual mostró ser de hasta edad de treinta y cuatro años, robusto, más que de mediana proporción, de mirar grave y color morena. Venía sobre un poderoso caballo, vestida la acerada cota, y con cuatro pistoletas, que en aquella tierra se llaman pedreñales, a los lados..." Segueix després el famós diàleg entre'l "valeroso Roque" i Don Quijote en el qual En Roca Guinarda parla com persona lletrada.

Veïam què diuen els aficionats a escorcollar arxius: El erudit historiador En Lluís M.ª Soler i Terol, en dóna a conèixer la declaració que fa En Pere dels Angles davant del Veguer de Vich, i sabem que era "un home gran, magra, de gran boca y poca barba, los mostaxos reffilats y aportava dos padrenyals a la xarpa y no puc dir si eren de tres palms o de quatre, perque aportava una capa de pastor roja abrigada y viu molt bé les cularses de dos padrenyals..." (1) i alguns anys abans, En Ramón Corbella, en els seus articles publicats en *La Veu del Montserrat* referents a *Nous datos sobre el cèlebre bandoler Perot Rocaguinarda* (2), ens donava a conèixer un procés seguit al "gran Roque" on un testimoni, En Vilar, manifesta que és "home spigat, prim y flac de cara, amb algunes rugues, amb poca barba, quasi tirant a roig, qui portava un berret de molt bona talla, amb unes plomes que en part n'hi havia una vermella y vestit d'un color que quasi pardejaba de di-

versos colors y en lo dejus de la barba tenia una senyal o colp..."

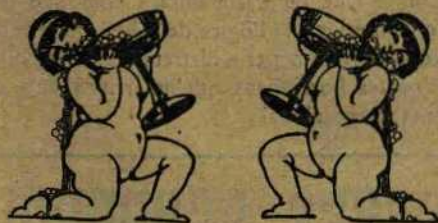
Els trenta i quatre anys que diu En Cervantes, en realitat eren uns vintinou; el "robusto" i "más que de mediana proporción" en home gran i magra, al dir l'En Pere dels Angles i segons En Vilar, spigat i prim; aquell "color morena" de que ha parlat el novel·lista, se ha canviat en roja, i la "acerada cota" era una capa de pastor o el vestit, que quasi pardejaba.

¡Feu-ne cas del novel·lista!

Tinc una lleugera recordança d'haver vist el drama català *Els Segadors* a can Romeia com en deïan vulgarment, i en aquesta obra el protagonista és En Roc Guinart, el capítol del band nyerro, l'enemic d'En Trucafort i defensor dels drets de la terra, posant-se al davant dels segadors per a defensar les llibertats de Catalunya; és d'un efecte gran, sorprenent, però En Roc Guinart que surt en el patriòtic drama és el Perot Roca Guinarda nascut a Oristà en 1582, i que tant dóna que fer de 1602 a 1611? Això no podem afirmar-ho.

Sabem que En Perot Roca Guinarda als vint anys se posà al davant dels bandols que lluitaven en contra del mal govern i que en 1611 abandonà Catalunya passant a Itàlia com a desterrat per a servir als exèrcits del Rei per deu anys; en un *Dietari* de l'època es diu que "a 21 de juliol de dit any de 1611, s'embarcà lo famós Rocha Guinart, cap de quadrilla de bandolers, a Mataró"; sembla que fou més tard la data del embarc del famós capdill nyerro, però en quant a l'any no hi ha dubte. ¿Se sab si complert el temps de desterro tornà a sa terra? Es cosa aquesta que s'ignora. El que si pot afirmar-se és que cap historaire formal l'hi fa pendre part al moviment dels segadors (juny de 1640). Recordi's que a les hores tindria en Roca Guinarda cinquanta vuit anys i no sembla aquesta edat la més propia per a posar-se en bullangues. Formalment no es pot defensar el terjiversament històric fet pel dramaturg. I direm, com hem dit abans: ¡Feu-ne cas dels dramaturgs!

IPÓLIT

(1) Perot Roca Guinarda (Manresa 1909; pag. 119).

(2) Vich 1902.

- A la revolta del Corpus de Sang hi havien 3000 segadors.
- ¿Vols dir?
- Oh, i encara'm quedo curt.
- Prou que ho veig.

Llibres, llibrets i llibrets

Noves Cançons, per Joan Arús.—**Cant de Natura**, per Josep Macià, pròlec d'en J. Rodergas C di vell.

¡Sembla mentida que en aqueix temps de mitja-cana, pessetes sevillanes i conflagració de l'opeia, encara hi hagi qui s'entrecinga en fer versos! Menaxò es un fet reial, incontestable, com el fet que d'en Canibó al Congrés i la amainada d'en Romanones, el Comte Duc de Pasta flora. I com què la llògica dels fets es molt superior a la llògica de Hègel, havem de parlar dels que fan versos i ritmen per a distreure's de la política malestruga i dels *partes* horripilans que'ns arriuen dels diferents fronts de la lluita internacional.

Aquí tenim en Joan Arús, un cívic que ens ve amb un volum de *Noves Cançons* com qui no diu res. I tot, per a fer-nos sapiguer que es poeta i que coneix l'ofici bé. ¡Per a cançons estem, amic Arús, amb això de la puja dels queviures i la retirada dels radicals de la Diputació! Per çò, si es que te cantera, pod seguir adreçant cançons al *goig de l'oblit*, a la *dòna i el temps*, a la *rosa i la cançó*, però, ¡per l'amor de Déu! no es mogui d'aqueixos temes, en els temps que correm. Concentri's, inspiri's i escrigui a raig de ploma já que té la primera materia: l'estre poètic. Pensi que si surt del seu ambient i endreça una cançó a l'autonomia, a l'Abadal, o an en Royo Villanova, s'atraurà l'animadversió de les maces, i sense les maces, ¡adeu popularitat dels poetes!

Les cançons de vostè per aré son ben seves, Arús. Posi cura en que ho sien sempre.

En Josep Macià l'altre heroi que ens vé amb cançons, no s'accontenta d'esser tant íntim com l'Arús: vol un camp més gran, i endreça sos cants a la natura i escriu belles poesíes com *El Sol parla a la Patria*, i que de segur no plauria an en Giner de los Ríos, eminent catedràtic andaluc, si la llegís i l'entengués.

Ja suposo que el poeta Macià no escriu pels andalusos; n'ho fa sospitar el que ses cançons sien catalanes en el esperit, en el caient i en la forma; però, ¿còm ho faràn els escriptors de la terra si els hi barren el pas de Castella? ¡Horroritza el pensar-ho! Mes, no pensem en coses tristes; i si an aqueix poeta que'ns sembla jove, la musa li burxa l'orella, com feia el Comte Duc, e Felip IV, escolti-la, que de escoltar-la, no li sobrevindràn pas malvestats ni guerres, sino íntimes satisfaccions i la consideració i l'estima dels que entenen en eixes coses.

Mes això sí, joves i amics trovaires; menys cançons i més fermes; menys parnasisme i més fons i més intensitat; encare hi sou a temps.

Ja que com en Chenier, el malaurat poeta francès, teniu *quelcom a dintre*, feu quant a vostra ma estiga per a que aqueix *quelcom*; floreixi esplendorosament per a gloria de les lletres patries i no vos atureu ni vos adotsenèu.

Que flors, i res més que flors esquisides, son les poesíes en literatura i cançons al vent, còm els rellaris de rossinyols i calandries.

MIK.

Menudalla

Sortint d'estudi.—Comedia en un acte, original de Lluís Millà. Primer volum de la col·lecció *Les comedies dels nois*. Preu: 25 cèntims.

La niña de las coplas.—Comedia castellana en un acte, original de Frederic Reaño. Primer volum de la col·lecció *Las comedias de los niños*. Preu: 25 cèntims.

Petición de mano.—Entremés en castellà, de Albert Cosin. Preu: 50 cèntims.

El grito de libertad.—«Episodio histórico dramático en un acto y en verso, de Augusto Fochs Arbós». Preu: 50 cèntims.

CONSERVES PEDREROL I MIR

Són immillorables
Provar-les és convèncer-se'n

TEATRES

Els Emigrants, l'últim drama de l'Iglesias, s'estrenarà definitivament el dia 24, nit de Sant Joan.

—¿A on? ¿Al *Romea*?— diràn vostès.

—No senyors; al Principal.

—¡Pero si el *Principal* va cremar-se!

—També va cremar-se l'autor i per ço ha volgut estrenar la seva obra al *Principal*, sinó al de Barcelona, serà al de Terrassa, que'l poble no fa la cosa.

En Jaumet Borrás i els seus, representaran *Els Emigrants* als terrasencs, que aquesta vegada fan la vergonya als barcelonins. Anem a dir que a n'aquels últims els queda el recurs d'anar a la ciutat d'Egara, com qui va a l'*Auditorium*.

Pels qui no puguin perdre la nit (i consti que això de perdre no ho diem amb mala intenció), poden esperar al dia següent, diumenge, que's donarà la segona representació, a la tarda.

No's poden demanar més comoditats. Tres pessetes les butaques; seients marcats, des de 1 pesseta per munt, i dos ralets l'entrada general.

Parlant amb l'Enric Borrás, una vegada, va dir-nos que *Els Emigrants* era la millor obra de l'Iglesias.

Aviat sabrem si en Borrás va tenir bon nas.

Al *Nou*, una companyia de Bozzos i Anduvinyals, han inaugurat una temporada de teatre vaudevillesc. Per a cridar a la gent, diuen que faràn les obres mes porques del teatre francès escrites en català del que's parla a n'els burdells.

I mentrestant l'Iglesias ha d'anar a fer *Els Emigrants* a Terrassa.

Això es encara més vergonyós que tenir tres places de braus.

Al *Romea* la companyia Martínez Sierra ha inaugurat les seves tasques amb bon peu.

En Simó Raso i en Codina ha agradat força, com sempre que's deixen veure. La Bàrcena i l'Alba fetes unes eminències.

Ara prepara grans estrenes i creiem que te un abonament molt nutrit.

I mentrestant *Els Emigrants* de l'Iglesias s'han d'anar a representar a Terrassa, per manca de teatres i empressaris a Barcelona.

Al Novetats la companyia Guerrero-Díaz de Mendoza estrena quasi a diari i no li manca gent.

Al *Tivoli* i al *Còmic*, companyies de gènere menut fan funció a diari, i quan cau un empressari, se'n aixeca un altre, i vinguen estrenes i la taquilla mai està en vaga.

I l'Iglesias, si vol veure els seus *Emigrants* en escena, te d'anar a Terrassa, perquè diuen que'ls barcelonins en lloc d'anar al teatre van al cine.

Al noi de LA PIULA, al saber això se li posen els cabells de punta i diu que'n vol fer una.

¿Qué deurà fer?

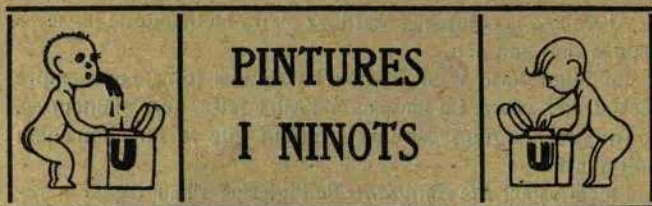
EL BON LLADRE

30N

— Li poso muridó, pel que pogués suxehir.
— ¿Qué vol dir que mossega?
— No; no més lladra.

Gal·leries Laietanès — L'avi Mas i Fontdevila encara dibuixa i pinta com si tingués trenta anys. L'Art ha caminat molt i molt d'ensà que ell els tenia trenta anys, però, no l'ha empenyut pas a l'avi Mas i Fontdevila, gran curador de la forma i mestre de la simplicitat, que dibuixa com un estudiant de bona fè i pinta amb tots els *cànons* acadèmics que are es tiren a recó. Així un dibuix d'en Mas i Fontdevila, tranquil i serè com una litografia del segle passat, fa sempre goig i diu—comprà'm!—i si es tracta d'una tela de caballet, encara més. I està clar que el mestre voldria trencar els motllos i fer que com de lo que fa la joventut menys saberuda que ell, que's baralla amb els colors; mes no ens plauria pas que ho fes, perquè, de segur, ho faria malament. La pintura moderna és una xicota capritxosa i esquerra que va al·là on vol i s'enten amb qui li plau: sobre tot amb els jovenets de la primera volada.

¡Figuri's l'avi Mas i Fontdevila quin paper hi faria amb una xicota aixís!

Es lo que li passa an en Joan Llimona, el company d'exposició d'en Mas i Fontdevila. Més jove, be que no gaire, hi té sovint tractes amb l'aixebrada xicota, qui fa broma amb ell quan està de platerfà; i a voltes per a complaure-la, amics! me gasta uns tons blaus, grocs i morats, que tresbalsen l'esperit, i fan pensar amb les cuines de pagès. Més, quan no el tira la modernitat i trevall a soles amb ell mateix, llavors no solsament dibuixa i pinta com Déu mana, si no que fins sab inocular a ses pintures uns gramets de sentiment que les fan ben agradoses. I és que, en Llimona és un mistic de l'Art. Les valenties i les excentricitats no són pels temperaments concentrats com el séu, als quins els hi plau rebre la impressió directa de l'objecte i plasmar-la a la tela, sense pensar en escoles ni tendències. Té d'anar per son temperament i sa cultura, amb els avis, com ha fet are; perquè al capdevall, si no es avi, poc deu faltar-se'n.

I, sobre tot, amic Llimona, no abusi dels colors que's repeleixen: no cerqui amb demasia contractarors i altres picardies per a lluir-se. L'estem tips de *patís blaus*, jardins verds, postes vermelles i cuines virolades. En art volem ingenuïtat, inspiració i veritat: i quan no és tinguen aqueixos tres elements a mà, farà bé el pintor en agafar el berr. t i anar a escampar la boira; que el cervell no és pas una màquina de cosir o de posar gafetes!

CADMIUM

EL FOC DE SANT JOAN D'AQUEST ANY

Ja que'm tret tots els trastos a fora,
cantem ben joiosos, com en Maragall:
«La sardana es la dança més bella
de totes les dances que's fan i es desfàn».

— Aquí le traigo este noi, que lo he encontrado infringiendo el bando de la Alcaldía, con un paquete de piulas.

ESPECTECOS

En Mir i Miró va a Madrid a bescomtar, com una marmanyera qualsevulla a la Mancomunitat i a la Diputació de Barcelona.

¡Galan paper el dels que per donar se un gust de quatre aplaudiments passionals, traeixen la seva terra i la llancen a la voracitat dels goços famolencs que esperen la presa!

Si al senyor Mir i Miró li queda una gota de sang catalana a les venes, sentirà a Madrid la rojor càlida de la vergonya.

No més faltaria que'l senyor Marfà dongués també una conferència a Madrid i que en Marsillach n'escrigués la crònica... i la comentés «El Liberal en Barcelona».

El quadre fóra complert.

¡Quin fastic!

El senyor Salaverria es un literatat espanyol dotat d'una ubicuitat extraordinària. El senyor Salaverria que un dia va descobrir la república del Paraguai, aquí acaba de descobrir a Barcelona, on es vingut amb l'intent de fer conèixer als catalans a les quatre parts del món.

El senyor Salaverria diu formalment que tot judici referent a Catalunya i als catalans te de quedar sospès fins que ell n'hagi fet el corresponent estudi.

I per are, el senyor Salaverria, ha descobert que a les Rambles hi ha molta gent, que s'hi vénen flors i ocells que els arbres tenen fulles..

¡Adiós, tú!

Diu que quasi tots els inspectors de fanals son radicals, començant pel capítost, i això te descontents a altres empleats municipals no lerrouxistes que trevallen més i cobren menys que dits inspectors.

Enveja, i res més que enveja.

Tractant-se de *llums* ¿qui pod passar la ma per la cara als radicals?

J. Cardús

Paraigües - - Ombrel·les - - Vanos
Portaferrissa, 10

Un diari de Madrid se queixa de que les senyorettes de la aristocràcia que assisteixen a les festes hípiques, parlin anglès o alemany en comptes de castellà.

Però ¿no deien que aré'l castellà «se extiende»?

Celebrem la moda: no per Madrid, sinó per Barcelona.

El dia que la nostra aristocràcia parli anglès o alemany, hi guanyarem molt

I hi guanyarà'l castellà.

Apropòsit del castellà. Diu que després de la declaració d'en Salas Anton sobre l'ús de l'«armoniosa» de les criades de servei, son moltes les senyorettes que van a Novetats, a Caldetes i a Sitges, que no volen parlar més amb la llengua d'en Royo Villanova.

Tenen por que les confonguin.

~

En Rocha, encare no entra a Cà la Ciutat, ja no sab lo que li passa.

L'altre dia un bromista, veient-lo distret, va cridar:

—¡Qué vé en Duràn!

I en Rocha va apretar a corre i no va parar fins a casa seva.

Ja li ha agafat «pànic»

Un dia en Duràn tindrà un disgust: li faràn expedient.

Ell no's recorda de que estan prohibides totes les «rifcs» que no siguin les del Govern.

~

¿Saben qui atacarà amb més braó el projecte de llei sobre ganancies de guerra?

—No?

¡En Lerroux!

S'arruinarà si s'aprobés el projecte!

~

En pocs dies han entrat a la Lliga més de cent vint socis i s'hi han adherit cinc societats polítiques.

Aviat serem masses.

Si'ls Govern segueixen fent el tonto, a la Lliga no hi cabrem.

I això que hi hà molta gent que no hi entra per que ja sab que no li volen.

~

A l'escriurer aquestes ratlles no sabem encare si hi haurà Processó de «Corpus»

Sembla que no hi ha diners ni per a fer ballar l'ou.

El sacrifici del Comitè de Defensa Social, que subvenciona amb cent pessetes! anyals el sant acte i envia cinquanta o xexanta socis a cremar cera, no es prou per a costejar els gastos de la Processó.

Ho sentiriem com a catòlics i com a barcelonins que la Processó no's fes.

Si hi ha manera de que l'Ajuntament faci un sacrifici, deu fer-lo. Però ¿no trobaràn medi de destorbar-ho els lerrouxistes?

Es difícil evitar el destorb, com és difícil esperonar a l'Alcalde, que mai va depressa en res.

Si's fa, que no hi vagi a la Processó, per que an aquest pas entraria a l'endemà a l'Esglesia.

~

En Rocha quan agafa l'arrencada és terrible.

En la sessió de la setmana passada estigué a la altura de... un radical.

Després d'haver dit quatre fastics contra Catalunya, es quedà satisfet com si s'hagués tret un gran pès de sobre.

¡Pobre Barcelona, si l'arriba a elegir primer tinent d'alcalde, com ell vanitosament somniava! Mirèu si la tenia coll avall la primera tinencia, que segons diuen abans de fer-se la votació, ja l'hi havien regalat la simbólica vara.

Així ja es comprèn que estigui rabiós l'home: com que va admetre una vara...

~

Hen tingut un sust.

Llegim en un cartell del Teatre Còmic.

—Debut de l'Emilià Iglesias.

¿Ja s'ha fet comic l'Emiliano? ¿I de sarzuela? Compendriem que hagués entrat a la Companyia den Carralt, però a la d'en Santpere, no.

Després, llegint amb més atenció, hem vist que la «a» del nom no portava accent. Qui debutava era una tiple que's diu Emilia Iglesias.

Felicitem als parroquians del Còmic.

~

El noi de LA PIULA va rebre una invitació—per cert molt bonica—per a anar a l'inauguració del *Bar Canaletas*.

¡Renoi, que bonic! Allò no es un Bar; allò es un Palau reial amb viandes de tota mena. Hi va haver periodista que va desmaiarse al contemplar aquell bé de Déu de plats frets.

Vaja, que això dels Bars va posant-se d'una manera que aviat un home s'haurà de mudar cada vegada que vulgui pendre una americana o una mazurca en aquets llocs.

El *Bar Canaletas*, avui es el rei dels bars de Barcelona.

¡Qué per molts anys, senyor Sala!

~

Hem de fer constar l'agrahiment que sentim vers nostre estimat company de causa, senyor Madriguera, per haver-nos deixat publicar la reproducció de la seva oleografia *Corpus de Sang*, del cuadro de l'Estruch, que honra les dos planes centrals del present número.

¡Mercès al bon company i excel lent litògraf!

També creiem de dret fer constar que'ls gravats que publiquem en les planes 220 i 221 son extrets de la obra que escrigueren els senyors Josep Coroleu i Josep Pella i Forgas amb el titol *Los fueros de Cataluña*, i que's publicà en 1878 a Barcelona.

~

¡Hermosa festa la de l'Aplec de la Sardana, a Vallvidrera!

Aquestes festes catalanes conforten l'esperit i es un aliment per l'ànima com qualsevol altra.

Els iniciadors d'aquest festival mereixen una bona recompensa.

Anem a dir que la millor recompensa, per ells, es gaudir-se de l'èxit assolit, que no pot ser ni més gran ni més ferm.

Llàstima que aquest any, a mitja tarda va enavolar-se i caigueren quatre gotes i s'aixecà un ventot, que, tot plegat, si bé no privà de que's continuessin ballant les sardanes, en cambi va dificultar bastant l'especte pintoresc de la dança.

Al retirar-se les banderes foren acompanyades per les vibrants estrofes d'*Els Segadors* entonades per aquella joventut que, plena d'entusiasme, cantava:

*¡Catalunya, combat gran,
tornara a ser rica i plena!*

Impremta Fills de Domingo Casanovas; Ronda de Sant Pau, 67.—Barcelona

Sastreria Americana -- R. FERRER ROIG

Escudellers, 71 -- Avinyó, 34

PREUS REDUITS

CONFECCIÓ ESMERADA

MIG Barcelona compra els moneders, petagues, cartes, cinturons i maletes a la fàbrica d'en **Perelló Pi, 7 bis**; l'altre mig no compra bé ♦ ♦ ♦ ♦ ♦

¡FORA MALS DE CAP! com més treballis, més et convé distreure't; compra el llibre

POESÍES HUMORÍSTIQUES

Volum que conte trenta composicions en vers, degudes a *Pitarra, Codolosa, Fontori, Verdú, Piquet, Guimerà, Apeles Mestres, Rusiñol, Gener, Baró, Jep de Jèspus, Giol, Maiet, Burgas, Barbany, Suriñach, Millà, Asmarats, Rius Vidal, Roig, Bonavía i altres.*

Preu: Una pesseta.

EN PREMSA

SORTIRA AVIAT

EL LLIBRE DEL BON HUMOR POESIES FESTIVES

Recull de versos escrits pels més reputats poetes humorístics

Una pesseta.

Poesies patriòtiques

Recull de composicions poètiques dels reputats escriptors

Serra i Campdelacreu, Bassegoda, Martí i Folguera, Pitarrà, Coca Collado, Maragall, Geroni Roselló, Aribau, Guimerà, Roca i Roca, Escriu Fortuny, Apeles Mestres, Pelay Briz, Reventós, Frederic Rahola, Jacinto Verdaguer, Ubach i Vinyeta, M. Folch i Torres, Victor Balaguer, Ignasi Iglesias, J. Burgas, Damas Calvet, Marià Aguiló, Clavé, Moncerdà de Macià, Marinell, Rubió i Ors, Conrat Roura, F. Mateu, G. Alomar, Pagés de Puig, Lopez Picó, Santos Oliver i J. Carner.

Forma un hermós volum en quart, de 136 planes, il·lustrat amb 25 retrats i profusió de vinyetes.

Preu: Una pesseta.

Els compradors de fora deuràn acompanyar 10 cèntims per cada llibre.

CUPÒ-GANGA, PER ÚNICA VEGADA

Les deu millors obres patriòtiques del Teatre Català per CINC pessetes

PREU FORT

Les Eures del mas,	drama en 3 actes, de Pitarrà.	2 pessetes
Les joies de la Roser,	" " " " " " " " " " " "	2 " "
Els Segadors,	" " " " " " " " " " " "	2 " "
Les claus de Girona,	" " " " " " " " " " " "	2 " "
La Falç,	" " " " " " " " " " " "	2 " "
La banda de bastardia,	" " " " " " " " " " " "	2 " "
La rosa blanca,	" " " " " " " " " " " "	2 " "
Les francesilles,	" " " " " " " " " " " "	2 " "
Sota terra,	" " " " " " " " " " " "	2 " "
El campanar de Palma,	" " " " " " " " " " " "	2 " "

Preu d'aquestes 10 obres. 20 pessetes

Al qui presenti aquest CUPÒ a nostra Administració se li entregaran les 10 obres per CINC PESSETES, (la 4.ª part del seu valor).

Nota.—Si no es vol estripar el CUPÒ, pot presentar-se tot el periòdic, que'l sagellarem i el tornarem a l'interessat.

Es inútil pretendre adquirir aquest Lot sense el CUPÒ indicat.

Un cop agotats els Lots preparats per a donar-los de ganga, ningú tindrà dret a reclamar-ne més i continuaran venent-se les obres soltes al preu que marquen, o siga a 2 pessetes l'exemplar. Això vol dir que si algú vol aprofitar la ganga, no te de dormir.

La Piula

SETMANARI REGIONALISTA AMB NINOTS — SORTIRÀ CADA DIJOURS A LA TARDE
REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Bonavía i Durán - Boqueria, 20.—Barcelona —

SUSCRIPCIÓ: Barcelona: Un trimestre 1'50 ptes.—Afora: Id. 2 ptes.—Estranger: Un any, 10 ptes.—Es paga a la bestreta.

CLARÍS. — Us veig amb gust en el meu lloc; en els moments de prova, pensau en mi.